स्वीकृत मिति: २०७८/१०/२४ (मं.प.निर्णय)

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत सेवा करारमा कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदको मिति २०७३/०९/२६ को निर्णयानुसार प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिककीकरण परियोजनाको परियोजना दस्तावेज स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेकोमा यस परियोजनाको रिक्त अस्थायी दरबन्दीमा खुल्ला तथा समावेशी प्रतिस्पर्धाबाट कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट गर्न आवेदकको योग्यता, परीक्षा सञ्चालन तथा छनौट सम्बन्धी आधार निर्धारण गर्न वाञ्छनीय भएकोले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को सेवा र कार्यको लागि संघीय सञ्चित कोषबाट केही रकम विनियोजन र खर्च सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐनको दफा ९ को अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ</u>: (१) यस कार्यविधिको नाम "प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत सेवा करारमा कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "आवेदक" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम कृषि प्राविधिक कर्मचारीमा छनौट हुनका लागि आवेदन पेश गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्दछ।

(ख) "कार्यालय" भन्नाले परियोजना व्यवस्थापन एकाइ र परियोजना कार्यान्वयन एकाइ सम्झनु पर्दछ।

(ग) "कार्यालय प्रमुख" भन्नाले परियोजना व्यवस्थापन एकाइको हकमा परियोजना निर्देशक र परियोजना कार्यान्वयन एकाइको हकमा वरिष्ठ कृषि अधिकृत सम्झनु पर्दछ।

(घ) "कृषि प्राविधिक कर्मचारी" भन्नाले यस कार्यविधि अनुरुप छनौट हुने कृषि अधिकृत, पशु विकास अधिकृत, मत्स्य विकास अधिकृत, नायब प्राविधिक सहायक (कृषि तथा मत्स्य) र नायब पशु सेवा प्राविधिक कर्मचारी सम्झनु पर्दछ।

(ङ) "जोन" भन्नाले व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र सम्झनु पर्दछ।

(च) "पदपूर्ति समिति" भन्नाले यस कार्यविधिको दफा ९ को उपदफा २ बमोजिमको समितिलाई सम्झनु पर्दछ।

(छ) "निर्देशन एवं समन्वय समिति" भन्नाले दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ।

(ज) "परियोजना" भन्नाले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सम्झनु पर्दछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(झ) "परियोजना कार्यान्वयन एकाइ" भन्नाले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गतका परियोजना कार्यान्वयन एकाइ सम्झनु पर्दछ।

(ञ) "परियोजना व्यवस्थापन एकाइ" भन्नाले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना व्यवस्थापन एकाइ सम्झनु पर्दछ।

(ट) "परियोजना सम्भाग" भन्नाले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत सञ्चालित पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोन विकास कार्यक्रम सम्झनु पर्दछ।

(ठ) "सम्बन्धित शाखा" भन्नाले प्रशासन हेर्ने शाखा सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले यस कार्यविधि बमोजिमको कार्य सम्पादनको लागि कार्यालय प्रमुखले तोकेको शाखा समेतलाई सम्झनु पर्दछ।

(ड) "सुपरजोन" भन्नाले बृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र सम्झनु पर्दछ।

३. <u>उद्देश्य</u>: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

(क) कृषि प्राविधिक कर्मचारी सेवा करारमा लिने प्रक्रियालाई सरल, सहज र पारदर्शी बनाउने।

(ख) प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।

(ग) परियोजनाको कार्य क्षेत्रमा कृषि, पशु र मत्स्य सेवाको पहुँच बढाउने।

(घ) परियोजनाको क्रियाकलापहरुलाई सहज ढंगबाट कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने।

परिच्छेद-२

कृषि प्राविधिक कर्मचारी सेवा करार लिने सम्बन्धी व्यवस्था

४. <u>कृषि प्राविधिक कर्मचारी करार गर्ने अवस्था</u>: (१) परियोजना अन्तर्गतका परियोजना कार्यान्वयन एकाइका लागि स्वीकृत अस्थायी दरबन्दीमा आर्थिक वर्षको आषाढ मसान्त ननाघ्ने गरी कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट गरी ६ महिना अवधिका लागि सेवा करार गर्न सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएतापनि परियोजनाको लागि प्रत्येक वर्ष स्वीकृत अस्थायी दरबन्दी तथा कृषि प्राविधिक कर्मचारी करारका लागि स्वीकृत वार्षिक बजेटको परिधिभित्र रही कृषि प्राविधिक कर्मचारी सेवा करार गर्न छनौट गरिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सेवा करारमा नियुक्त कर्मचारीको कार्यसम्पादन सन्तोषजनक भएमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइको आवश्यकता बमोजिम स्वीकृत बजेट परिधिभित्र रही करार अवधि थप गर्न सकिने छ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएतापनि यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीको कार्य सम्पादन सन्तोषजनक नभएमा वा तोकिएको क्षेत्रमा उपस्थित भई सेवाग्राहीलाई सन्तोषजनक प्राविधिक सेवा दिन असमर्थ भएमा परियोजना व्यवस्थापन एकाइको सहमतिमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जुनसुकै बखत सेवा करार सम्झौता रद्ध गर्न सक्नेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

५. <u>सकारात्मक बिभेद/आरक्षणको व्यवस्था:</u> (१) यस कार्यविधि बमोजिम छनौट हुने कृषि प्राविधिक कर्मचारीको खुला तथा समावेशी तर्फको पद संख्या छुट्याउँदा निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५० बमोजिमको आधारमा गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पद संख्या निर्धारण लोक सेवा आयोग (कार्य सञ्चालन) निर्देशिका, २०६७ (संसोधन सहित) को आधारमा गरिनेछ।

६. <u>आवेदकको योग्यता:</u> (१) यस कार्यविधि बमोजिम कृषि प्राविधिक कर्मचारीमा छनौट हुन ईच्छुक आवेदकले देहाय बमोजिमको योग्यता पुरा गर्नुपर्नेछः-

(क) नेपाली नागरिक,

(ख) अधिकृतस्तरको पदको लागि २१ वर्ष र सहायकस्तरको पदको लागि १८ वर्ष उमेर पुरा भएको,

(ग) पुरुष उम्मेदवारको हकमा ३५ वर्ष र महिला तथा अपाङ्गता भएका उम्मेदवारको हकमा ४० वर्ष ननाघेको,

(घ) भविष्यमा सरकारी सेवाको निमित्त अयोग्य ठहरिने गरी सेवाबाट बर्खास्त हुने सजाय नपाएको,

(ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार नठहरिएको,

(च) लोक सेवा आयोगले नेपाल कृषि सेवाका सम्बन्धित श्रेणी र पदको लागि निर्धारण गरेको अनुसूची-१ बमोजिमको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता भएको,

(छ) समावेशी तर्फ दरखास्त दिन चाहने आवेदकहरुको योग्यता अनुसूची-२ बमोजिम हुनुपर्नेछ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भई नियुक्त हुने कृषि प्राविधिक कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार अनुसूची-३ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

७. <u>दरखास्त आह्वान:</u> (१) यस कार्यविधि बमोजिम खुल्ला तथा समावेशी रुपमा प्रतिस्पर्धाबाट कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट गर्न परियोजना व्यवस्थापन एकाइले २१ (एक्काईस) दिनको म्याद दिई राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी दरखास्त आह्वान गर्नेछ।

(२) दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिमको योग्यता पुरा गरी आवेदक हुन योग्य व्यक्तिले दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र तोकिएको स्थानमा अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा दरखास्त पेश गर्न सक्नेछन्।

(३) उपदफा (२) बमोजिम दरखास्त पेश गर्ने आवेदकले लोक सेवा आयोगले नेपाल कृषि सेवाका सम्बन्धित पदको लागि तोके बमोजिमको परिक्षा दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ।

८. <u>पाठ्यक्रम, परीक्षा र प्रश्नपत्र सम्बन्धी व्यवस्था:</u> (१) कृषि प्राविधिक कर्मचारी सेवा करारको लागि लिइने परीक्षाको पाठ्यक्रम अनुसूची-५ बमोजिम हुनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

(२) यस कार्यविधि बमोजिम कृषि प्राविधिक कर्मचारी सेवा करारका लागि लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ता दुवै माध्यम अपनाइनेछ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने लिखित परीक्षाको लागि वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Questions) हुनेछ।

(४) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने परीक्षाको कूल अङ्कभारको विभाजन देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) लिखित परीक्षा - १०० (एक सय) अङ्क (वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न)

(ख) अन्तरवार्ता - २० (विस) अङ्क

(५) यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने लिखित परीक्षाको उत्तीर्णाङ्क ४० (चालिस) हुनेछ।

(६) परिक्षा सञ्चालनको लागि आवश्यक प्रश्नपत्र तयारीको लागि विज्ञहरुको सूची तयार गर्ने, प्रश्नपत्र तयारीको लागि विज्ञ मनोनयन गर्ने, प्रश्नपत्रको मोडेरेसन गर्ने, भण्डारण गर्ने लगायतका कार्य परियोजना व्यवस्थापन एकाइले गर्नेछ।

(७) परिक्षा सञ्चालनको लागि आवश्यक प्रश्नपत्र एवं उत्तर पुस्तिकाको व्यवस्था परियोजना व्यवस्थापन एकाइले गर्नेछ।

८क. <u>प्रश्न निर्माण:</u> (१) प्रश्न निर्माणको लागि परियोजनाले देहायका प्रारम्भिक कार्यहरू गर्नु पर्नेछः-

(क) परीक्षाका लागि आवश्यक पर्ने प्रश्न निर्माण गर्नका लागि परियोजनाले विषयगत विज्ञहरुको सूची तयार गर्नेछ,

(ख) परियोजनाद्वारा तयार भएको विज्ञको सूचीबाट प्रश्न निर्माणका लागि परियोजनाले विषयगत दक्ष मनोनयन गर्नेछ।

(ग) मनोनीत दक्षलाई सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रम, पुराना वा नमूना प्रश्नपत्र, प्रश्नपत्र निर्माण निर्देशन, प्रश्नपत्र खामबन्दी गर्ने "क" र "ख" अंकित खाम तथा प्रश्न निर्माणकर्ताको पत्र खामबन्दी गर्ने "ग" अंकित खामका साथै अन्य आवश्यक विवरणहरू गोप्य रुपले उपलब्ध गराउने, र

(घ) प्रश्न निर्माणकर्ताबाट तयार भएका प्रश्न बुझिलिई प्रश्नहरू रहेको गोप्य सिलबन्दी "ख" अंकित खाम सिलबन्दी अवस्थामा नै प्रश्न परिमार्जनको लागि सम्बन्धित शाखालाई बुझाउने र "ग" अंकित खाम गोप्य रुपमा शाखामा सुरक्षित राख्ने।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका "क", "ख" र "ग" अंकित खामको नमूना अनुसूची- ६ बमोजिम हुनेछ।

(३) प्रश्नपत्र तयार गर्ने दक्षलाई अनुरोध गर्ने पत्र र सो सम्बन्धी निर्देशन तथा प्रश्नहरु तयार गरी पठाउँदा याद गर्नुपर्ने कुराहरु अनुसूची- ७ मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ।

(४) प्रश्नहरु तयार गरी परियोजनामा पठाउने पत्रको ढाँचा अनुसूची- ८ बमोजिम हुनेछ।

(५) एउटा विषयमा सामान्यतया कम्तीमा पाँच जना दक्षहरूबाट प्रश्न निर्माण गराउनु पर्नेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

९. <u>परीक्षा सञ्चालन</u>: (१) यस कार्यविधि बमोजिम कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौटका लागि परिक्षा सञ्चालन तथा नतिजा प्रकाशन गर्ने सम्बन्धमा अधिकृतस्तरको पदको लागि परियोजना व्यवस्थापन एकाइ र सहायकस्तरको पदको हकमा सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जिम्मेवार हुनेछन्।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परिक्षा सञ्चालन तथा नतिजा प्रकाशनको लागि देहाय बमोजिमको पदपूर्ति समितिहरु रहनेछन्:-

(क) परियोजना व्यवस्थापन एकाइको हकमा

परियोजना निर्देशक वा निजले तोकेको रा.प.द्वि.श्रेणीको अधिकृत	-संयोजक
वरिष्ठ अधिकृत, परियोजना व्यवस्थापन एकाइ	-सदस्य
उपसचिव (प्रशासन), कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	-सदस्य
उपसचिव (कानुन), कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	-सदस्य
प्रशासन शाखा प्रमुख, परियोजना व्यवस्थापन एकाइ	-सदस्य सचिव

(ख) परियोजना कार्यान्वयन एकाइको हकमा

प्रमुख, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	-संयोजक
अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	-सदस्य
प्रमुखले तोकेको सम्बन्धित परियोजना एकाइको अधिकृत वा कर्मचारी	-सदस्य सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिमको छनौट समितिमा आवश्यता अनुसार बढीमा दुई जना विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको छनौट समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) परियोजना व्यवस्थापन एकाइको हकमा

(अ) आफ्नो र मातहतका एकाइहरुको रिक्त कृषि प्राविधिक कर्मचारी पदपूर्तिका लागि विज्ञापन गर्ने,

(आ) प्रश्नपत्र तयार गर्ने र समयमै प्रश्नपत्र तथा उत्तरपुस्तिका पुऱ्याउने,

(इ) अधिकृतस्तरको लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्ने,

(ई) अधिकृतस्तर लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्ने,

(उ) अधिकृतस्तर लिखित परीक्षामा सफल उम्मेदवारहरुको अन्तर्वार्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(ऊ) अधिकृतस्तर लिखित र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्को योगफल तयार गरी अन्तिम नतिजा प्रकाशन गर्ने,

(ए) अन्तिम नतिजा बमोजिम सिफारिस भएका उम्मेदवारहरुलाई नियुक्तिका लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सिफारिस गर्ने।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ख) परियोजना कार्यान्वयन एकाइको हकमा

(अ) सहायकस्तरका प्राविधिकको लिखित परिक्षा सञ्चालन गर्ने।

(आ) सहायकस्तर लिखित परिक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्ने।

(इ) सहायकस्तर लिखित परिक्षामा सफल उम्मेदवारहरुको अन्तर्वार्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(ई) सहायकस्तर लिखित र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्कको योगफल तयार गरी अन्तिम नतिजा प्रकाशन गर्ने।

(उ) सहायकस्तर अन्तिम नतिजा बमोजिम सिफारिस भएका उम्मेदवारलाई नियुक्तिका लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा लागि सिफारिस गर्ने।

९क. <u>उत्तरपुस्तिकामा संकेत (Code) नम्बर राख्ने:</u> (१) सबै किसिमका लिखित परीक्षाका उत्तरपुस्तिकाहरूमा अनिवार्य रुपमा पहिलो तथा दोस्रो संकेत नम्बर राख्नु पर्नेछ।

(२) उत्तरपुस्तिकाहरूमा पहिलो संकेत नम्बर राख्ने जिम्मेवारी र तरिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) उत्तरपुस्तिका प्राप्त भएको तीन दिन भित्र कार्यालय प्रमुखले पहिलो संकेत नम्बर राख्नको लागि कर्मचारी तोक्नेछ।

(ख) पहिलो संकेत नम्बर राख्न तोकिएको कर्मचारीले उत्तरपुस्तिकाको सिलबन्दी पोका/खाम बुझ्नु भन्दा पहिले उत्तरपुस्तिका सिलबन्दी गर्दाको सिलछाप ठीक छ, छैन राम्ररी हेरी त्यस्तो पोका/खाम खोल्नु अगाडि मुचुल्का गर्नु पर्नेछ।

(ग) एउटै विज्ञापनका सबै परीक्षाकेन्द्रहरुको उत्तरपुस्तिकाहरू तलमाथि पारी छ्यासमिस गरी पहिलो संकेत नम्बर राख्नु पर्नेछ।

(घ) पहिलो संकेत नम्बर राखेपछि उम्मेदवारको नाम, थर, रोल नम्बर, विषय, मिति आदि उल्लेख भएको अर्धकट्टी च्यातेर सिलबन्दी गरी राख्नु पर्नेछ।

(ङ) पहिलो संकेत नम्बर राखिसकेपछि सो संकेत नम्बर रहेको अर्धकट्टी च्याती छुट्टै पोका/खाममा सिलबन्दी गरी त्यस्तो सिलबन्दी पोका/खामको बाहिर सो कार्यमा संलग्न सबै कर्मचारीहरूले दस्तखत समेत गर्नु पर्नेछ।

(च) पहिलो संकेत नम्बरको अर्धकट्टी सिलबन्दी पोका/लवद ज नजदख पऽउङ्ख्ञआ खाम लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्न माग भई आएपछि मात्र बुझाउनु पर्नेछ।

(छ) अर्धकट्टी भएको सिलबन्दी पोकामा संकेत नम्बर राख्न खटिने मुख्य व्यक्तिको नामको सिलछाप लगाउनु पर्नेछ।

(ज) पहिलो संकेत नम्बर राख्दा कालो मसीको प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

(३) पहिलो संकेत नम्बर राखिएका उत्तरपुस्तिकाहरूमा दोस्रो संकेत नम्बर राख्ने जिम्मेवारी र तरिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(क) दोस्रो संकेत नम्बर राख्ने कार्य कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले गर्नेछ।

(ख) पहिलो संकेत नम्बर राख्ने कार्यमा संलग्न रहेका कर्मचारीहरूलाई दोस्रो संकेत नम्बर राख्ने काममा लगाउनु हुँदैन।

(ग) दोस्रो संकेत नम्बर राख्न तोकिएको कर्मचारीले पहिलो संकेत नम्बर राखिएका उत्तरपुस्तिको सिलबन्दी पोका/खाम बुझ्नु भन्दा पहिले सिलछाप ठीक छ, छैन हेरी त्यस्तो पोका/खाम खोल्नु अगाडि मुचुल्का गर्नु पर्नेछ।

(घ) उत्तरपुस्तिकाहरूको संख्या ठीक छ, छैन, हेरी उत्तरपुस्तिकाहरू तलमाथि पारी छ्यासमिस गरी दोस्रो संकेत नम्बर राख्नु पर्नेछ।

(ङ) दोस्रो संकेत नम्बर राखी सकेपछि प्रथम र दोस्रो संकेत नम्बर भएको अर्धकट्टी च्याती छुट्टाछुट्टै सिलबन्दी गर्ने र सिलबन्दी पोका/खामको बाहिर सो कार्यमा संलग्न सबै कर्मचारीहरूले दस्तखत गर्नु पर्नेछ।

(च) दोस्रो संकेत नम्बर रहेको अर्धकट्टीको सिलबन्दी पोका/खाम कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीको जिम्मामा रहनेछ।

(छ) दोस्रो संकेत नम्बरको अर्धकट्टी सिलबन्दी पोका/खाम लिखित परीक्षाको नतीजा प्रकाशनका लागि माग भएपछि मात्र बुझाउनु पर्नेछ।

(ज) अर्धकट्टी भएको सिलबन्दी पोकामा संकेत नम्बर राख्न खटिने मुख्य व्यक्तिको नामको सिलछाप लगाउनु पर्नेछ।

(झ) दोस्रो संकेत नम्बर राखिसकेपछि परीक्षणको लागि पठाउन निर्धारण गरिएको संख्यामा उत्तरपुस्तिकाहरूलाई पोका/खाममा सिलबन्दी गरी सम्बन्धित शाखामा पठाउनु पर्नेछ।

(ञ) दोस्रो संकेत नम्बर राख्दा रातो मसीको प्रयोग गर्नु पर्दछ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम उत्तरपुस्तिकामा संकेत नम्बर राख्ने कार्य कार्यालय प्रमुखको सुपरिवेक्षणमा गर्नु पर्नेछ। एक भन्दा बढी कर्मचारीबाट संकेत नम्बर राख्न लगाउँदा संकेत नम्बर नदोहरिने आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम संकेत नम्बर राखी बुझाउन ल्याएका उत्तरपुस्तिकाका सिलबन्दी पोका/खाम बुझ्नु भन्दा पहिले सिलछाप ठीक छ, छैन हेरी सम्बन्धित शाखाले बुझ्नु पर्नेछ।

(६) यस दफा बमोजिम संकेत नम्बर राख्दा उत्तरपुस्तिकामा कुनै कैफियत देखिएमा सोको जानकारी परियोजना निर्देशक वा निजले तोकेको कर्मचारीलाई दिनु पर्नेछ र प्राप्त निर्देशन बमोजिम त्यस्ता उत्तरपुस्तिका सम्बन्धमा कारवाही गर्नु पर्नेछ।

९ख. <u>उत्तरपुस्तिका परीक्षण</u>: (१) लिखित परीक्षाको उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछः–

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(क) उत्तरपुस्तिका परीक्षणका लागि दक्षको नाम मनोनयन भएपछि उत्तरपुस्तिकाको सिलबन्दी पोका/खाममा संकेत चिन्ह राखी रजिष्टरमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

(ख) दोस्रो संकेत नम्बर राखी प्राप्त भएका सिलबन्दी उत्तरपुस्तिकाका पोका/खाम नखोलिकन परीक्षणका लागि सम्बन्धित दक्ष समक्ष पठाउनु पर्नेछ।

(ग) उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्न पठाउँदा सम्बन्धित विषयको प्रश्नपत्र तथा उत्तर तालिका फारम गोप्य रुपबाट बुझाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(घ) उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्न पठाउँदा रितपूर्वकको पत्रका साथै दक्षले पालना गर्नु पर्ने शर्तहरू समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

(ङ) परियोजना निर्देशकले परियोजना कार्यान्वयन एकाइबाट सञ्चालन हुने सहायकस्तर र परियोजना व्यवस्थापन एकाइबाट सञ्चालन हुने अधिकृतस्तरको उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्ने, गराउने आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(च) उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी पाएको दक्षले परीक्षण कार्य सम्पन्न भएपछि अनुसूची– ९ बमोजिमको उत्तरतालिका फारममा प्राप्ताङ्कलाई अङ्क र अक्षरमा उल्लेख गरी अन्य विवरण समेत चढाई सम्बन्धित शाखामा बुझाउनु पर्नेछ।

(२) वस्तुगत परीक्षाका उत्तरपुस्तिकाहरू चेक, रिचेक गर्न/गराउन तोकिएको कर्मचारीलाई बुझाउनु पर्नेछ।

(३) वस्तुगत परीक्षाका उत्तरपुस्तिकाहरू चेक, रिचेक गर्न/गराउन तोकिएको कर्मचारीले चेक, रिचेक गर्दा देहाय अनुसार गर्नु पर्नेछः–

(क) चेक, रिचेक गर्न बुझिलिएको सिलबन्दी पोका/खाममा लगाएको सिलछाप ठीक दुरुस्त छ, छैन जाँच गरी चेक, रिचेक गर्न/गराउन तोकिएको कर्मचारीहरूले मुचुल्का गरेर मात्र सिलबन्दी पोका/खाम खोल्नु पर्नेछ।

(ख) चेक गर्न तोकेको कर्मचारीले दिएको निर्देशन अनुसार 'कि' नलेखेको उत्तरपुस्तिका रद्द गरी 'कि' लेखेको हकमा 'कि' संग भिडाई ठीक, बेठीक चिन्ह लगाई चेक गर्ने।

(ग) ठीक उत्तरको संख्या, बेठीक उत्तरको संख्या र उत्तर लेख्न छोडेको संख्या उल्लेख गरी बेठीक उत्तरको प्राप्ताङ्कको बीस प्रतिशत कट्टा गरी कुल प्राप्ताङ्क उल्लेख गर्ने।

(घ) खण्ड (ग) बमोजिम चेक गरेको विवरण अनुसार ठीक छ, छैन उत्तरपुस्तिकाको 'कि' सँग भिडाई रिचेक गर्ने/गराउने।

(ङ) उल्लेखित चेक, रिचेक कार्यको सुपरिवेक्षण चेक, रिचेक गर्न तोकिएको कर्मचारीले गर्ने।

(च) चेक, रिचेक गर्ने कार्य सम्पन्न भएपछि अनुसूची– ९ बमोजिमको उत्तरतालिका फारममा अङ्क र अक्षरमा प्राप्ताङ्क भरी चेक रिचेक गर्न तोकिएको कर्मचारीले रितपूर्वक सिलबन्दी गर्ने।

(४) उपदफा (३) बमोजिम चेक रिचेक गरी सिलबन्दी गरिएको उत्तरपुस्तिकाको पोका/खाम सम्बन्धित शाखामा बुझाउनु पर्नेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

९ग. परीक्षकले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू: (१) उत्तरपुस्तिका परीक्षणका लागि प्राप्त भएपछि परीक्षकले देहायको कुरामा ध्यान दिनु पर्नेछ:-

(क) उत्तरपुस्तिकाको संख्या, विषय आदि उल्लेख भए अनुसार भए नभएको एकीन गर्ने र उल्लेख भए अनुसार नभएको पाइएमा चौबीस घण्टा भित्र सम्बन्धित शाखामा जानकारी गराउने।

(ख) परीक्षकले उत्तरपुस्तिका मूल्याङ्कन गर्दा उच्च अङ्क प्राप्त गर्ने दश प्रतिशत उत्तरपुस्तिकाहरूको पुन: मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ।

(ग) एक सिटिङ्गमा कति उत्तर पुस्तिका परीक्षण गर्ने सोको पहिल्यै एकिन गर्ने र उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्दा रातो मसी प्रयोग गरी सकभर उत्तरपुस्तिकाको देब्रेपट्टि किनारामा अङ्क प्रदान गर्ने गर्नु पर्नेछ।

(घ) उत्तरपुस्तिकामा प्रदान गरेको अंकमा केरमेट भएमा परीक्षकले अक्षरमा लेखी दस्तखत समेत गर्नु पर्नेछ।

(२) वस्तुगत प्रश्नका उत्तरपुस्तिकामा "की" नलेखेकोमा त्यस्तो उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।

(३) वस्तुगत प्रश्नको उत्तर लेख्दा केरमेट गरेको, दोहोरो लेखेको, सच्याएको, सिसाकलमले लेखेको, निर्दिष्ट स्थानभन्दा अन्यत्र लेखेको वा उत्तर नै सारेको (क, ख, ग, घ नलेखेको) उत्तरलाई गल्ती मानिनेछ।

९घ. उत्तरपुस्तिका रुजु गर्ने: (१) दक्षबाट परीक्षण भई प्राप्त भएका उत्तरपुस्तिकाहरू रुजु गरी अनुसूची– १० बमोजिमको ढाँचामा कैफियत भए खुलाउनु पर्नेछ।

(२) प्राप्त भएको वस्तुगत उत्तरपुस्तिकाको पोका/खाम मुचुल्का गरी खोली लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्ने कार्यालयले अन्तिम चेक गर्नु पर्नेछ।

(३) उत्तरपुस्तिका रुजु गर्दा कैफियत देखिएमा कैफियतको व्यहोरा खुलाई पेश गर्नु पर्नेछ र सो विषयमा परियोजनामा पेश गरी परियोजनाको निर्णय बमोजिम हुनेछ।

९ङ. प्राप्ताङ्क टेबुलेशन गर्ने: दफा ९घ बमोजिम रुजु भएका उत्तरपुस्तिकाहरूमा उम्मेदवारले प्राप्त गरेको अङ्क नतिजा प्रकाशनको लागि देहाय बमोजिम टेबुलेशन गर्नु पर्नेछ:-

(क) उम्मेदवारले लिखित परीक्षामा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्क देखिने गरी आवश्यक फारम तयार गरी प्रत्येक उम्मेदवारले प्राप्त गरेको कुल प्राप्ताङ्क टेबुलेशन गर्ने।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम टेबुलेशन गर्दा उम्मेदवारले लिखित परीक्षामा प्राप्त गरेको अङ्क दोस्रो संकेत नम्बर अनुसार अभिलेख राख्नु पर्नेछ। यसरी चढाईएको अङ्क न्यूनतम दुई पटक रुजु गरी उत्तीर्णाङ्क प्राप्त गरेका उम्मेदवारको दोस्रो संकेत नम्बरमा योग्यताक्रम तयार गर्ने।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम तयार भएको योग्यताक्रमको सूची मध्ये माथिल्लो उत्तिर्णाङ्क प्राप्त गरेका उम्मेदवारको संकेत नम्बरमा अनुसूची-११ मा उल्लेख भए अनुसारको संख्यामा तयार गरी नतिजा प्रकाशनको लागि पेश गर्ने।

(घ) परियोजनाले छुट्टै डिकोडिङ शाखा वा एकाइबाट नतिजा प्रकाशन गर्ने गरी तोकेको पदको हकमा खण्ड (ख) बमोजिम दोस्रो संकेत नम्बरका आधारमा तयार भएको प्राप्ताङ्क सहितको योग्यताक्रम सूची सिलवन्दी गरी अन्तिम नतिजा प्रकाशन गर्ने समयमा सम्बन्धित शाखामा पठाउने र लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्ने प्रयोजनको लागि अनुसूची- १२ बमोजिमको फारम भरी सिलवन्दी गरी डिकोडिङको लागि पठाउने।

(ङ) खण्ड (घ) बमोजिम प्राप्ताङ्क रहितको दोस्रो संकेत नम्बरका आधारमा तयार भएको योग्यताक्रम सूचीमा समान अङ्क ल्याउने उम्मेदवारको हकमा सो व्यहोरा खुल्ने गरी संकेत चिन्ह दिने वा योग्यताक्रम समान राख्ने।

१०. <u>नतिजा प्रकाशन</u>: (१) दफा ९ङ बमोजिम टेबुलेशन गरिसकेपछि विज्ञापनको क्रमानुसार खुलाको पहिले र त्यसपछि समावेशी समूहको क्रमानुसार नतिजा प्रकाशन गरी उम्मेदवारहरु अन्तर्वार्ताको लागि छनौट गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नतिजा प्रकाशन गर्दा समावेशी तर्फ तोकिएका संख्यामा उम्मेद्वार उतीर्ण नभएमा समावेशी तर्फका बाँकी पदलाई खुला पदतर्फ गणना गरी अन्तिम नतिजा प्रकाशन गरिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम छनौट भएका अधिकृतस्तरको उम्मेदवारहरुको नामावली सात दिनको समयावधि दिइ राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरिनेछ। सहायकस्तरको उम्मेदवारको हकमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइको छनौट समितिले आवश्यक व्यवस्था मिलाउनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम छनौट भएका उम्मेद्वारहरुलाई अन्तर्वार्तामा सामेल गराइने छ।

(५) अन्तर्वार्तामा मूल्याङ्कनको लागि छनौट समितिले निर्धारण गरेको ढाँचा बमोजिमको फारम प्रयोग गरिनेछ।

(६) अन्तर्वार्ताका लागि छनौट भएका उम्मेदवारहरुले अन्तर्वार्ताका दिन आफूले दरखास्त साथ पेश गरेका शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरु लगायत अन्य कागजातहरुको सक्कल प्रतिहरु लिई आउनु पर्नेछ।

(७) अन्तर्वार्तामा संलग्न कुनै मुल्याङ्कनकर्ताले अन्तर्वार्ताको कूल पूर्णाङ्कको ७० प्रतिशतभन्दा बढी र ४० प्रतिशत भन्दा घटी अङ्क प्रदान गरेमा स्पष्ट आधार र कारण खुलाउनु पर्नेछ।

(८) छनौट समितिले लिखित र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्कको आधारमा योग्यताक्रम अनुसारको सूची तयार गरी मुख्य र वैकल्पिक उम्मेदवार सिफारिस गर्नेछ।

(९) उपदफा (७) बमोजिम सिफारिस भएका अधिकृतस्तरका सफल उम्मेदवारलाई परियोजना व्यवस्थापन एकाइले सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा करार सम्झौताको लागि सिफारिस गरी पठाउनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(१०) उपदफा (७) बमोजिम सिफारिस भएका सहायक स्तर र उपदफा (८) बमोजिम सिफारिस भएका मूख्य उम्मेदवारसँग सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइले करार सम्झौता गरी कामकाजमा लगाउनेछ।

(११) उपदफा (९) बमोजिमका मूख्य उम्मेदवार बाटो म्याद बाहेक ७ (सात) दिनभित्र सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा करार सम्झौताका लागि उपस्थित हुनुपर्नेछ।

(१२) उपदफा (१०) बमोजिमको म्यादभित्र मूख्य उम्मेदवार उपस्थित नभएमा वैकल्पिक उम्मेदवारलाई करार समझौताका लागि सिफारिस गरिनेछ।

(१३) यस दफा बमोजिम सिफारिस भएको मुख्य उम्मेदवारले एक वर्षको अवधि भित्र कारणवस सेवा दिन नसकेको वा कुनै कारणबाट पदरिक्त हुन गएको खण्डमा योग्यताक्रमको आधारमा वैकल्पिक उम्मेदवारसँग सेवा करारका लागि सम्झौता गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद-३
कृषि प्राविधिक कर्मचारीको पारिश्रमिक र दैनिक कार्य सञ्चालन व्यवस्था

११. <u>पारिश्रमिक सम्बन्धी व्यवस्था</u>: (१) यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीलाई नेपाल कृषि सेवाको सम्बन्धित श्रेणी/ पदको शुरु तलब स्केल बराबरको पारिश्रमिक रकम मासिक रुपमा भुक्तानी गरिनेछ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीको बिदा, पोशाक खर्च, चाडबाड खर्च लगायत अन्य सेवा सुविधा स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही प्रचलित कानुन बमोजिम सेवा करार सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

१२. <u>दैनिक कार्य सञ्चालन र जवाफदेहीता सम्बन्धी व्यवस्था</u>: (१) यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीलाई अनुसूची-३ बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकारको सूचीको आधारमा सम्झौताका सेवा शर्त तोकी परियोजना कार्यान्वयन एकाइले कामकाजका लागि खटाउनेछ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारी प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना प्रति जवाफदेही हुनु पर्नेछ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीको कार्य सम्पादनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइले गर्नेछ।

परिच्छेद-४
विविध

१३. <u>निर्देशन एवं समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था</u>: (१) यस कार्यविधि बमोजिम पदपूर्तिको प्रकृयामा उम्मेदवारको शैक्षिक योग्यता, दरखास्त स्विकृति, परिक्षा सञ्चालन, नतिजा प्रकाशन लगायतका विषयमा आवश्यक समन्वय एवं निर्देशन गर्न देहाय बमोजिम निर्देशन एवं समन्वय समिति रहने छः-

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(क) परियोजना निर्देशक, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना - संयोजक

(ख) प्रतिनिधि (उपसचिवस्तर), कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय - सदस्य

(ग) प्रतिनिधि (उपसचिवस्तर), कृषि विभाग - सदस्य

(घ) प्रतिनिधि (उपसचिवस्तर), पशुसेवा विभाग - सदस्य

(ङ) परियोजना निर्देशकले तोकेको वरिष्ठ अधिकृत दुई जना,
(प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, प.व्य.ए.) - सदस्य

(च) प्रशासन शाखा प्रमुख, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना - सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै तयार गर्न सक्नेछ।

१४. <u>सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन</u>: यस कार्यविधि बमोजिम करार सम्झौता गरिएका कृषि प्राविधिक कर्मचारीको कार्य सम्पादनको सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइले गर्नेछ।

१५. <u>गोपनियता एवं आचार संहिता</u>: यस कार्यविधि बमोजिम पदपूर्ति सम्बन्धी कार्यमा संलग्न पदाधिकारीहरुले प्रचलित कानुन एवं लोकसेवा आयोगको स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम गोपनियता कायम राख्ने र आचार संहिता पालना गर्नुपर्नेछ। यसरी गोपनियता कायम राख्ने र आचार संहिता पालना नगर्ने पदाधिकारीलाई कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ।

१६. <u>प्रचलित कानुन लागू हुने</u>: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयका सम्बन्धमा प्रचलित कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक यसै बमोजिम र अन्य विषयका हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

१७. <u>अन्तिम व्याख्या</u>: यस कार्यविधिको बुझाईमा द्विविधा भएमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले गरेको व्याख्या अन्तिम हुनेछ।

१८. परियोजना व्यवस्थापन एकाइ र सम्बन्धित परियोजना कार्यान्वयन एकाइले परिक्षा सञ्चालन तथा नतिजा प्रकाशन कार्यमा लाग्ने प्रशासनिक खर्च स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको सीमाभित्र रही गर्न सक्नेछन्।

१९. <u>संशोधन तथा हेरफेर गर्न सक्ने</u>: यस कार्यविधिमा उल्लेखित प्रावधान एवं संलग्न अनुसूचीहरुमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले संशोधन तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ।

२०. <u>खारेजी र बचाउ</u>: प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गत सेवा करारमा कृषि/पशुसेवा प्राविधिक छनौट सम्बन्धी कार्यविधि,२०७६ खारेज गरिएको छ। सो कार्यविधि बमोजिम हालसम्म भए गरेका कार्यहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-१

(दफा ६ को उपदफा १ (च) सँग सम्बन्धित)

आवेदकको शैक्षिक योग्यता

१. **कृषि सेवा, कृषि अधिकृत पदको लागिः-** मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि विज्ञानमा स्नातक तह (बी.एस्सी.एग्.) वा सो सरह उत्तीर्ण।

२. **कृषि सेवा, पशु विकास अधिकृत पदको लागिः-** मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट पशु विज्ञान मुख्य विषयलाई बी.एस्सी.एजी उत्तीर्ण वा बि.टेक. (डेरी टेक्नोलोजी) वा बी.भी.एस्सी. एण्ड ए.एच. वा बी.भी.एस्सी./डि.भि.एम. वा बि.टेक.एड. (लाइभस्टक एक्सटेन्सन) वा सो सरह उत्तीर्ण।

३. **कृषि सेवा, मत्स्य विकास अधिकृत पदको लागिः-** मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट बी.एस्सी. फिसरिज वा मत्स्य पालन विषय लिई स्नातक तह बी.एस्सी.एग्/बी.भी.एस्सी./बी.एस्सी. (पशुविज्ञान)/बी.भी.एस्सी. एण्ड ए.एच. उत्तीर्ण।

४. **कृषि सेवा, नायब प्राविधिक सहायक पदको लागिः-** मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरी न्यूनतम एक वर्षे जे.टी.ए. (कृषि विज्ञान) तालिम प्राप्त वा कृषि विषय लिई टी.एस.एल.सी. उत्तीर्ण।

५. **कृषि सेवा, नायब पशु सेवा प्राविधिक तथा नायब प्राविधिक सहायक (मत्स्य) पदको लागिः-** मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरी न्यूनतम एक बर्षे जे.टी.ए. (पशु विज्ञान, पशुपालन, पशु स्वास्थ्य) विषयमा तालिम प्राप्त वा कृषि (पशुपालन, पशु स्वास्थ्य) विषय लिई टी.एस.एल.सी. उत्तीर्ण।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-२

(दफा ६ को उपदफा १ (छ) सँग सम्बन्धित)

समावेशी तर्फ दरखास्त दिन चाहने आवेदकको लागि आवश्यक कागजात

समावेशी समूहतर्फका पदहरुमा दरखास्त दिन चाहने उम्मेदवारहरुले दरखास्त दिने समयमा देहायअनुसारका कागजातहरु आफैंले प्रमाणित गरी दरखास्त दिनुपर्दछ। लिखित परीक्षाको नतिजाबाट अन्तर्वार्ताको लागि छनौट भएपछि अन्तर्वार्ता दिन आउँदा त्यस्ता कागजातहरुको सक्कल साथमा लिई आउनु पर्दछ। उल्लेखित कागजातहरु दरखास्त दिने समयमा कायम रहेको नपाइएमा जुनसुकै बखत दरखास्त रद्द हुन सक्नेछ।

(क) आदिवासी/जनजातिका हकमा: नेपाल आदिवासी/जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐनमा सुचिकृत भएको जातिको हकमा सोही सूचीको आधारमा,

तर नेपाल आदिवासी/जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन सूचिकृत भएको जाति भित्र एकभन्दा बढी थरहरु भएमा प्रचलित कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सूचिकृत भएको जाति भित्रको थर हो भनि प्रमाणित गरिएको कागजात।

(ख) मधेसीको हकमा: नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिए बमोजिम संस्थाबाट मधेसी भनि प्रमाणित गरिएको कागजात,

तर नेपाल राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरी संस्था नतोकेसम्म प्रचलित कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सूचिकृत भएको जाति भित्रको थर हो भनि प्रमाणित गरिएको कागजात।

(ग) दलितका हकमा: राष्ट्रिय दलित आयोगबाट सुचिकृत भएको जातिको हकमा सोही सूचिको आधारमा,

तर, राष्ट्रिय दलित आयोगबाट सुचिकृत भएको जाति भित्र एक भन्दा बढी थरहरु भएमा प्रचलित कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सुचिकृत भएको जाति भित्रको थर हो भनि प्रमाणित गरिएको कागजात।

(घ) अपाङ्गका हकमा: स्वीकृत चिकित्सकको सिफारिशमा समाज कल्याण परिषद्/सम्बन्धित स्थानीय तहबाट अपाङ्गता प्रमाणित गरेको परिचयपत्र,

(ङ) पिछडिएको क्षेत्रको: निजामति सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ को उपदफा (७) तथा व्यवस्थापिका-संसद सचिवालय सम्बन्धि ऐन, २०६४ को दफा १७ को स्पष्टिकरण खण्डको (१) मा उल्लेख भएको जिल्लामा स्थायी बसोबास उल्लेख गरी सम्बन्धित जिल्लाबाट प्राप्त गरिएको नागरिकताको प्रमाणपत्र तथा सम्बन्धित स्थानीय तहबाट हाल सोही स्थानमा स्थायी बसोबास भएको भनि प्रमाणित गरेको कागजात दरखास्त फारम भर्ने दिन भन्दा ३ महिना अगाडी सम्मको सिफारिश आधारमा।

स्थायी बसोबास भएको जिल्ला बाहेक अन्यत्र जिल्लाबाट नागरिकता लिएको भएमा सो गर्नुपर्नाको कारण उल्लेख भएको पत्र नागरिकता जारी गर्ने जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट लिएको, निजामति सेवा ऐन, २०४९ को दफा ७ को उपदफा (७) तथा व्यवस्थापिका-संसद सचिवालय सम्बन्धि ऐन, २०६४ को दफा १७ को स्पष्टिकरण खण्डको (१) मा उल्लेख भएको जिल्लामा विवाह गरी वा बसाईसराइ गरी गएको भएमा विवाहको हकमा विवाह दर्ता प्रमाणपत्र र बसाईसराइको हकमा छोडिएको र गएको स्थानीय तह/निकायको बसाईसराइ गरेको खुल्ने कागजात।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-३

(दफा ६ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

कृषि प्राविधिक कर्मचारीको काम, कर्तव्य तथा अधिकार

(क) कृषि अधिकृत, पशु विकास अधिकृत तथा मत्स्य विकास अधिकृतको काम, कर्तव्य अधिकार निम्न बमोजिम हुनेछः-

(१) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ अन्तर्गत जोन/सुपरजोनको कार्यक्षेत्रमा रही कार्य गर्ने।
(२) स्थानीय तह लगायत अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।
(३) सञ्चालन समन्वय समितिसँगको समन्वयमा परियोजनाको वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गर्ने।
(४) स्थानीय आवश्यकता पहिचानका आधारमा कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य प्रसार सेवा प्रवाह गर्ने।
(५) जोन/सुपरजोन क्षेत्रका आधारभुत तथ्याङ्क संकलन गर्ने एवं सो को प्रोफाइल तयारीमा सहयोग गर्ने।
(६) आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा प्रदान गर्ने र प्राविधिक सेवा प्रदानमा समन्वय गर्ने।
(७) विपद, प्राकृतिक प्रकोप, कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य रोग एवं महामारी व्यवस्थापन र सहजीकरण गर्ने।
(८) कृषि बीमा र सहुलियत कृषि कर्जाका लागि सहजीकरण गर्ने।
(९) स्थलगत कृषक तालिमका लागि सहजीकरण गर्ने।
(१०) मासिक, त्रैमासिक र वार्षिक क्यालेण्डर तयार गरी कृषि सेवा उपलब्ध गराउने र प्रगति प्रतिवेदन परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा पठाउने।
(१०) कार्यरत रहेको जोन/सुपरजोन अन्तर्गत रहेका कृषि/पशु सेवा प्राविधिकको कार्य सम्पादनको सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने।
(११) अनुसन्धान पछि आएका नवीनतम प्रविधिको जोन/सुपरजोन, प्रदेश र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा अनुशरण र प्रचार प्रसार गर्ने।
(१२) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ प्रमुखले तोके बमोजिमको अन्य कार्यहरु गर्ने।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ख) नायब प्राविधिक सहायक (कृषि तथा मत्स्य) र नायब पशु सेवा प्राविधिकको काम, कर्तव्य तथा अधिकार

नायब प्राविधिक सहायक (कृषि तथा मत्स्य) र नायब पशु सेवा प्राविधिकको काम, कर्तव्य तथा अधिकार निम्न बमोजिम हुनेछः-

(१) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ अन्तर्गत जोन/सुपरजोनको कार्यक्षेत्रमा रही कार्य गर्ने।
(२) स्थानीय तह लगायत अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।
(३) सञ्चालन समन्वय समितिसँगको समन्वयमा परियोजनाको वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गर्ने।
(४) स्थानीय आवश्यकता पहिचानका आधारमा कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य प्रसार सेवा प्रवाह गर्ने।
(५) जोन/सुपरजोन क्षेत्रका आधारभुत तथ्याङ्क संकलन गर्ने एवं सो को प्रोफाइल तयारीमा सहयोग गर्ने।
(६) आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा प्रदान गर्ने र प्राविधिक सेवा प्रदानमा समन्वय गर्ने।
(७) विपद, प्राकृतिक प्रकोप, कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य रोग एवं महामारी व्यवस्थापन र सहजीकरण।
(८) कृषि बीमा र सहुलियत कृषि कर्जाका लागि सहजीकरण गर्ने।
(९) स्थलगत कृषक तालिमका लागि सहजीकरण गर्ने।
(१०) मासिक, त्रैमासिक र वार्षिक क्यालेण्डर तयार गरी कृषि सेवा उपलब्ध गराउने र प्रगति प्रतिवेदन परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा पठाउने।
(१०) अनुसन्धान पछि आएका नवीनतम प्रविधिको जोन/सुपरजोन, प्रदेश र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा अनुशरण र प्रचार प्रसार गर्ने।
(११) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ प्रमुखले तोके बमोजिमको अन्य कार्यहरु गर्ने।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

कार्यालय प्रयोजनका लागि
परिक्षाको संकेत नं.
रोल नं./विज्ञापन नं./सूचना नं.
......./................./.........

अनुसूची-४

(दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ.....................

हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको पुरै मुखाकृत देखिने फोटो टाँस्ने र फोटो र फारम पर्नेगरी उम्मेदवारको दस्तखत गर्ने

दरखास्त फारम

(खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि)

(क) उमेदवारले दरखास्त फारम भरेको पद सम्बन्धी विवरण

१.विज्ञापन नं.	२. खुल्ला	३.पद	४.श्रेणी/तह:
५.परीक्षा केन्द्र:			

(ख) उमेदवारको वैयक्तिक विवरण

उम्मेदवार	नाम,थर	(देवनागरीमा)		
		(अंग्रेजी ठूलो अक्षरमा)		लिङ्ग:
	नागरिकता नं.	जारी गर्ने जिल्ला:	मिति:	
स्थायी ठेगाना	(क) जिल्ला:	(ख) न.पा./गा.पा.	(ग) वडा नं.	
	(घ) टोल:	(ङ) मार्ग/घर नं.	(च) फोन नं	
पत्राचार गर्ने ठेगाना			ई-मेल:	

बाबुको नाम,थर:-	आमाको नाम,थर:-
बाजेको नाम,थर:-	पती/पत्नीको नाम,थर:-
जन्म मिति (वि.स.मा)	(ईस्वी सन् मा) हालको उमेर वर्ष महिना

(ग) शैक्षिक योग्यता/तालिम (दरखास्त फारम भरेको पदको लागि चाहिने आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता/तालिम मात्र उल्लेख गर्ने)

आवश्यक न्यूनतम योग्यता	विश्वविद्यालय/बोर्ड/तालिम दिने संस्था	संकाय	श्रेणी/प्रतिशत	मूल विषय
तालिम				

(घ) अनुभव सम्बन्धी विवरण (दरखास्त फारम भरेको पदको विज्ञापनको लागि अनुभव तथा विदाको विवरण आवश्यक भएमा मात्र उल्लेख गर्ने।

कार्यालय	पद	सेवा/समूह/उपसमूह	श्रेणी/तह	स्थायी/अस्थायी/करार	अवधि	
					देखि	सम्म

मैले यस दरखास्तमा खुलाएका सम्पूर्ण विवरणहरु सत्य छन्। दरखास्त बुझाएको पदको विज्ञापनको लागि अयोग्य ठहरिने गरी कुनै सजाय पाएको छैन। कुनै कुरा ढाँटे वा लुकाएको ठहरिएमा प्रचलित कानुन बमोजिम सहनेछु/बुझाउनेछु। उम्मेदवारले पालना गर्ने भनी प्रचलित कानुन तथा यस दरखास्त फारमका पृष्ठहरुमा उल्लेखित सबै शर्त तथा नियमहरु पालन गर्न मन्जुर गर्दछु।

उम्मेदवारको ल्याप्चे			उम्मेदवारको दस्तखत:
दायाँ	बायाँ		उम्मेदवारको दस्तखत: मिति

कार्यालयको कर्मचारीले भर्ने:			
रसिद/भौचर नं.			रोल नं.
दरखास्त अस्वीकृत भए सोको कारण:			
दरखास्त रुजु गर्नेको दस्तखत: मिति:	दरखास्त स्वीकृत/अस्वीकृत गर्नेको दस्तखत: मिति:		

द्रष्टव्य: दरखास्त साथ विज्ञापनमा उल्लेखित लगायत निम्नलिखित कागजातहरु अनिवार्य रुपमा उम्मेदवार आफैले प्रमाणित गरी पेश गर्नुपर्नेछ।

(१) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (२) समकक्षता तथा सम्बद्धता आवश्यक पर्नेमा सो को प्रतिलिपि

(३) विज्ञापन भएको पदको लागि तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (तालिम र अनुभव आवश्यक पर्नेमा सो समेतको प्रतिलिपि।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

प्रवेशपत्र

उम्मेदवारले पालन गर्नुपर्ने नियमहरुः-

(१) परीक्षा दिन आउँदा अनिवार्य रुपमा प्रवेशपत्र ल्याउनु पर्नेछ। प्रवेशपत्र बिना परीक्षामा बस्न पाइने छैन।
(२) परीक्षा हलमा मोबाइल फोन ल्याउन पाइने छैन।
(३) लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित भएपछि अन्तर्वार्ता हुने दिनमा पनि प्रवेशपत्र ल्याउनु अनिवार्य छ।
(४) परीक्षा शुरु हुनु भन्दा ३० मिनेट अगाडि घण्टीद्वारा सूचना गरेपछि परीक्षा हलमा प्रवेश गर्न दिइनेछ। वस्तुगत परीक्षा शुरु भएको १५ मिनेट पछि र विषयगत परीक्षा शुरु भएको आधा घण्टा पछि आउने र वस्तुगत तथा विषयगत दुवै परीक्षामा हुनेमा २० मिनेट पछि आउने उम्मेदवारले परीक्षामा बस्न पाउने छैन।
(५) परीक्षा हलमा प्रवेश गर्न पाउने समय अवधि बुँदा नं ४ मा उल्लेख गरिएको बितेको १० मिनेट पछाडि मात्र उम्मेदवारलाई परीक्षा हल बाहिर जाने अनुमति दिइनेछ।
(६) परीक्षा हल प्रवेश गरेपछि किताब, कापी, कागज, चिट आदि आफु साथ राख्नु हुँदैन। उम्मेदवारले आपसमा कुराकानी र संकेत समेत गर्नु हुँदैन।
(७) परीक्षा हलमा उम्मेदवारले परीक्षाको मर्यादा विपरीत कुनै काम गरेमा केन्द्राध्यक्षले परीक्षा हलबाट निष्काशन गरी तुरुन्त कानून बमोजिमको कारवाही गर्नेछ र त्यसरी निष्काशन गरिएको उम्मेदवारको सो विज्ञापनको परीक्षा स्वतःरद्द भएको मानिनेछ।
(८) बिरामी भएका उम्मेदवारले परीक्षा हलमा प्रवेश गरी परीक्षा दिने क्रममा निजलाई केही भएमा परियोजना जवाफदेही हुने छैन।
(९) उम्मेदवारले परीक्षा दिएको दिनमा हाजिर अनिवार्य रुपले गर्नु पर्नेछ।
(१०) परियोजनाले सूचनाद्वारा निर्धारित गरेको कार्यक्रम अनुसार परीक्षा सञ्चालन हुनेछ।
(११) उम्मेदवारले वस्तुगत परीक्षामा आफूलाई प्राप्त प्रश्न पत्रको "की" उत्तरपुस्तिकामा अनिवार्य रुपले लेख्नुपर्नेछ। नलेखेमा उत्तरपुस्तिका स्वतःरद्द हुनेछ।
(१२) स्याकन (आई.क्यु) परीक्षामा क्याल्कुलेटर प्रयोग गर्न पाइने छैन।
(१३) कुनै उम्मेदवारले प्रश्नपत्रमा रहेको अस्पष्टताको सम्बन्धमा सोध्नु पर्दा पनि परीक्षामा सम्मिलित अन्य उम्मेदवारहरुलाई बाधा नपर्ने गरी निरीक्षकलाई सोध्नु पर्नेछ।

हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको पुरै मुखाकृत देखिने फोटो टाँस्ने र फोटो र फारममा पर्ने गरी उम्मेदवारले दस्तखत गर्ने

विज्ञापन नं.:	
पद :	
श्रेणी/तह :	
परीक्षाको किसिम :	
परिक्षा केन्द्र :	
उम्मेदवारको	नाम,थर:-
	दस्तखत:-

कार्यालयको कर्मचारीले भर्ने

छनौट समितिबाट लिईने उक्त पदको परीक्षामा तपाईलाई निम्न केन्द्रबाट सम्मिलित हुन अनुमती दिइएको छ। विज्ञापनमा तोकिएको शर्त नपुगेको ठहर भएमा जुनसुकै अवस्थामा पनि यो अनुमति रद्द हुनेछ।

परीक्षा केन्द्र:-

रोल नं.-

....
अधिकृतको दस्तखत:-

द्रष्टव्य:-
१. कृपया उम्मेदवारले पालना गर्नु पर्ने नियमहरु हेर्नु होला।

प्रवेशपत्र

उम्मेदवारले पालन गर्नुपर्ने नियमहरुः-

(१) परीक्षा दिन आउँदा अनिवार्य रुपमा प्रवेशपत्र ल्याउनु पर्नेछ। प्रवेशपत्र बिना परीक्षामा बस्न पाइने छैन।
(२) परीक्षा हलमा मोबाइल फोन ल्याउन पाइने छैन।
(३) लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित भएपछि अन्तर्वार्ता हुने दिनमा पनि प्रवेशपत्र ल्याउनु अनिवार्य छ।
(४) परीक्षा शुरु हुनु भन्दा ३० मिनेट अगाडि घण्टीद्वारा सूचना गरेपछि परीक्षा हलमा प्रवेश गर्न दिइनेछ। वस्तुगत परीक्षा शुरु भएको १५ मिनेट पछि र विषयगत परीक्षा शुरु भएको आधा घण्टा पछि आउने र वस्तुगत तथा विषयगत दुवै परीक्षामा हुनेमा २० मिनेट पछि आउने उम्मेदवारले परीक्षामा बस्न पाउने छैन।
(५) परीक्षा हलमा प्रवेश गर्न पाउने समय अवधि बुँदा नं ४ मा उल्लेख गरिएको बितेको १० मिनेट पछाडि मात्र उम्मेदवारलाई परीक्षा हल बाहिर जाने अनुमति दिइनेछ।
(६) परीक्षा हल प्रवेश गरेपछि किताब, कापी, कागज, चिट आदि आफु साथ राख्नु हुँदैन। उम्मेदवारले आपसमा कुराकानी र संकेत समेत गर्नु हुँदैन।
(७) परीक्षा हलमा उम्मेदवारले परीक्षाको मर्यादा विपरीत कुनै काम गरेमा केन्द्राध्यक्षले परीक्षा हलबाट निष्काशन गरी तुरुन्त कानून बमोजिमको कारवाही गर्नेछ र त्यसरी निष्काशन गरिएको उम्मेदवारको सो विज्ञापनको परीक्षा स्वतःरद्द भएको मानिनेछ।
(८) बिरामी भएका उम्मेदवारले परीक्षा हलमा प्रवेश गरी परीक्षा दिने क्रममा निजलाई केही भएमा परियोजना जवाफदेही हुने छैन।
(९) उम्मेदवारले परीक्षा दिएको दिनमा हाजिर अनिवार्य रुपले गर्नु पर्नेछ।
(१०) परियोजनाले सूचनाद्वारा निर्धारित गरेको कार्यक्रम अनुसार परीक्षा सञ्चालन हुनेछ।
(११) उम्मेदवारले वस्तुगत परीक्षामा आफूलाई प्राप्त प्रश्न पत्रको "की" उत्तरपुस्तिकामा अनिवार्य रुपले लेख्नुपर्नेछ। नलेखेमा उत्तरपुस्तिका स्वतःरद्द हुनेछ।
(१२) स्याकन (आई.क्यु) परीक्षामा क्याल्कुलेटर प्रयोग गर्न पाइने छैन।
(१३) कुनै उम्मेदवारले प्रश्नपत्रमा रहेको अस्पष्टताको सम्बन्धमा सोध्नु पर्दा पनि परीक्षामा सम्मिलित अन्य उम्मेदवारहरुलाई बाधा नपर्ने गरी निरीक्षकलाई सोध्नु पर्नेछ।

हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको पुरै मुखाकृत देखिने फोटो टाँस्ने र फोटो र फारममा पर्ने गरी उम्मेदवारले दस्तखत गर्ने

विज्ञापन नं.:	
पद :	
श्रेणी/तह :	
परीक्षाको किसिम :	
परिक्षा केन्द्र :	
उम्मेदवारको	नाम,थर:-
	दस्तखत:-

कार्यालयको कर्मचारीले भर्ने

छनौट समितिबाट लिईने उक्त पदको परीक्षामा तपाईलाई निम्न केन्द्रबाट सम्मिलित हुन अनुमती दिइएको छ। विज्ञापनमा तोकिएको शर्त नपुगेको ठहर भएमा जुनसुकै अवस्थामा पनि यो अनुमति रद्द हुनेछ।

परीक्षा केन्द्र:-

रोल नं.-

....
अधिकृतको दस्तखत:-

द्रष्टव्य:-
१. कृपया उम्मेदवारले पालना गर्नु पर्ने नियमहरु हेर्नु होला।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-५

(दफा ८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

कृषि प्राविधिक कर्मचारी छनौट परिक्षाको पाठ्यक्रम

(क) कृषि अधिकृत पदको लागि पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः-

प्रथम चरणः- लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः-१००

द्वितीय चरणः- अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः-२०

परिक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः-१००

विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या* अङ्क	समय
General Technical Subject	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	१०० प्रश्न * १ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः-२०

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	२०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्यः

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।

२. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

३. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरु हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।

४. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/ विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

५. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

General Technical Subject (100 Marks)

1. History and Current Status of Agriculture Sector in Nepal **(10 marks)**

1.1 History of agricultural research and development in Nepal

1.2 Overview of Nepalese agriculture: Current status and scope

1.3 Institutional arrangement of agricultural research, extension and education in Nepal

1.4 Agriculture Perspective Plan (APP) and its impact in Nepalese agriculture

1.5 Devolution of agriculture extension system and its impact in agricultural development

2. Agriculture Research, Extension and Education **(10 marks)**

2.1 Role of agriculture research in contemporary agriculture

2.2 Nepal Agricultural Research Council (NARC) and its vision

2.3 Agricultural education systems in Nepal

2.4 Academic institutions such as AFU, PU, TU

2.5 Non-academic institutions (CTEVT and its allied institutions)

2.6 Major functions of agriculture research, extension and education in Nepal

2.7 Linkage and coordination among research, extension and teaching in Nepal

2.8 Public, private, NGOs, CBOs, agricultural co-operatives and farmer groups involvement in research, extension and education

2.9 Participatory technology development, participatory planning, monitoring, evaluation and feedback

3. Natural Resource, Environment Conservation, Climate Change and Disaster-Risk Management **(15 marks)**

3.1 Importance of natural resources conservation, utilization and management w. r. t. food security, employment generation and livelihood improvement in Nepal

3.2 Bio-diversity and agro-biodiversity: Conservation and utilization for sustainable agriculture development

3.3 Use of fertilizers and pesticides in agriculture and their implications to environment

3.4 Integrated pest, crop, and plant nutrient management systems (IPM, ICM, IPNM) and Good Agricultural Practices (GAP)

3.5 Environmental issues and sustainability of Nepalese agriculture

3.6 Organic agriculture, and organic products for export promotion and food safety

3.7 General climatic conditions of Nepal

3.8 Weather observation and instruments use in Nepal

3.9 Climate change and its impact in agriculture sector

3.10 Climate change adaptation and mitigation strategies of Nepal

3.11 Disaster (landslide, drought, flood, cold spell, earthquake, pest outbreak)

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

management in agriculture

3.12 Rapid urbanization and change in land use pattern and their consequences in food security, environment conservation, employment generation and youth migration

3.13 Crop insurance in Nepal: Current policies and status

4. Legislations, Plan, Policies, Strategies, and Global Trade in Agriculture (20 marks)

4.1 Agriculture sector in current constitution

4.2 Concept, goals, target and strategies of current periodic plan

4.3 Planning, implementation, monitoring and evaluation of agricultural projects

4.4 Local governance and its role in agricultural development

4.5 National Agriculture Policy, 2061 (2004)

4.6 Agro-biodiversity Promotion Policy, 2063 (2007) (first amendment, 2071)

4.7 Agri-business Promotion Policy, 2063 (2006)

4.8 Agriculture Development Strategy (ADS), 2015-2035 AD: vision, mission, target, components and its salient features, implementation status of ADS, supporting projects and institutional arrangement

4.9 National Seed Vision, 2013-2025 and its implementation status

4.10 Nepal Trade Integration Strategy (NTIS), 2016 - Agricultural commodities

4.11 Agricultural Extension Strategy, 2061 (2003)

4.12 Seeds Act, 2045 (1988) and Seeds Rules, 2069 (2013)

4.13 Plant Protection Act, 2064 (2007) and Plant Protection Rules, 2066 (2010)

4.14 Pesticides Management Act, 2076 (2019) and Regulation

4.15 Fertilizer Control Order, 2055

4.16 Food Right and Food Sovereignty Act, 2076 (2019)

4.17 Food Safety Policy, 2076 (2019)

4.18 Agro Forestry Policy, 2076 (2019)

4.19 World Trade Organization (WTO), Agreement on South Asian Free Trade Area (SAFTA): their implication and impact in Nepalese agriculture

4.20 Comparative advantage, agriculture commercialization and trading of Nepalese agricultural products.

4.21 Implication of Sanitary and Phyto-sanitary (SPS) measures in Nepalese agricultural trade

5. Agricultural Technology and Management (40 marks)

5.1 Importance of technology generation, verification and dissemination in crop production and management

5.2 Seed quality assurance: Seed production, laboratory testing, processing, handling, marketing and storage

5.3 Variety release and registration system in Nepal

5.4 Food and nutrition security: Concepts, status and dimensions

5.5 Importance of pests and pesticides management

5.6 Integrated Pest Management (IPM) concepts and strategies/practices

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

5.7 Roles of pollinators in crop production

5.8 Importance of microbial agents (fungus, bacteria, nematodes and virus) in plant protection

5.9 Importance of crop diversification and commercialization in Nepal.

5.10 Precision and protected agriculture: Concepts and technologies

5.11 Agricultural crops for agro-forestry and environmental protection

5.12 Strategies for commercialization of high value low volume commodities

5.13 Concept of soil fertility and productivity

5.14 Essential plant nutrients and their sources (manures and fertilizers)

5.15 Soil reaction (pH) and soil reaction improvement

5.16 Concept of Integrated Plant Nutrient Systems (IPNS) and its significance

5.17 Contemporary agricultural extension practices in Nepal (plant clinic, mobile service, training and demonstration farm, farmer to farmer extension and pluralistic extension)

5.18 Role of information and communication technology (ICT) in agriculture development

5.19 Agricultural markets and marketing in Nepal

5.20 Agricultural Management Information System (AMIS) in Nepal

5.21 Agriculture Census, 2068

5.22 Linkage of agro-industries with agriculture production and marketing

5.23 Role of cooperatives in agriculture development in Nepal

5.24 Research methodology in agriculture (basic concepts, common designs and their application)

5.25 Trade liberalization and its implication in Nepalese agricultural product

5.26 Value chain development: concepts and practices in agriculture

5.27 Postharvest management of agricultural commodities

5.28 Farming system and sustainable agriculture development

5.29 Gender Equity and Social Inclusion (GESI) and women's role in Nepalese agriculture

5.30 Conservation agriculture: concept, principles and practices

6. Prime Minister Agriculture Modernization Project (PMAMP) **(5 marks)**

6.1 Project document

6.2 Vision, goals and objectives

6.3 Implementation status

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ख) पशु विकास अधिकृत पदको लागि पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः-

प्रथम चरणः-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्कः-१००
द्वितीय चरणः-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्कः-२०

परिक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः-१००

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या* अङ्क	समय
General Technical Subject	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	१०० प्रश्न * १ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः-२०

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	२०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्यः

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।

२. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

३. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरु हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।

४. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/ विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानुन, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

५. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

General Technical Subject (100 Marks)

7. **Livestock development related plans, policies and acts** **(5 marks)**
1.1 Livestock sector in Agricultural Perspective Plan (APP) and current five- year plan
1.2 Animal health and livestock services Act and Regulation
1.3 Animal slaughterhouse and Meat Inspection Act and Regulation
1.4 Livestock development approaches

8. **Animal Nutrition** **(15 Marks)**
2.1 Functions of water, proteins, fats, carbohydrates, minerals and vitamins in animal body and their requirements for different species of livestock and poultry - their sources and deficiency syndromes
2.2 Intake, digestion, utilization and metabolism of various nutrients by ruminants and non-ruminants
2.3 Factors affecting nutritive value of feed stuffs
2.4 Feed additives – antioxidants, antibiotics, probiotics, antifungal, coccidiostat and growth promoters
2.5 Utilization of crop and industrial by-products in poultry and livestock
2.6 Feeds and feeding standards for each livestock and poultry species at different stages

9. **Pasture and Fodder** **(25 Marks)**
3.1 Morphology of pasture and fodder crops
3.2 Classification of different types of pasture and fodder species
3.3 Agronomical management of tropical, sub-tropical and temperate species of grasses and legumes such as stylo, berseem, oat, rye grass, soybean, sorghum, Para grass, broom grass, Centro, Napier, desmodium, vetch, clover, teosente, molasses, cowpea, velvet bean and kudzu etc.
3.4 Nursery management of fodder tree species
3.5 Agronomical management of fodder trees such as Badahar, Kutmiro, Tanki, Leucaena, Khannyo, Kimbu, Kabro, Pakhuri, Dabdabe, Bakaino etc.
3.6 Different methods of forage conservation- hay, silage and their nutritive values
3.7 Agro-forestry / Silvi-pasture in community and leasehold forestry, fruit orchard
3.8 Principles and practices of forage seed production
3.9 Seed (foundation and certified) production of different pasture and fodder species including fodder trees in different eco-zones
3.10 Quality management of seed and methods of estimation

10. **Animal breeding and reproduction** **(15 marks)**
4.1 The cell and cell division
4.2 Segregation and recombination of genes
4.3 Expression of genes – additive and non-additive gene action, causes of variation in gene expression
4.4 Heritability and repeatability estimates
4.5 Breeding values, measure of genetic and phenotypic relationships

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

4.6 Principles of selection: Selection differential, selection response, selection intensity, generation interval, phenotypic, genetic and environmental correlation and genetic progress
4.7 Indigenous and exotic breeds of livestock and poultry and their characteristics
4.8 Types of breeding: inbreeding, line breeding, outcrossing, outbreeding, crossbreeding
4.9 Anatomy of male and female reproductive organs of different species of livestock and poultry
4.10 Hormones of reproduction and their functions – estrous cycle, ovulation, fertilization, gestation and parturition; induction and synchronization of ovulation
4.11 Reproductive disorders and their corrective measures

11. Livestock and poultry management **(25 marks)**

5.1 Husbandry
5.1.1 Housing and space requirement of different livestock and poultry
5.1.2 Different types of record maintenance of farm animals and poultry
5.1.3 Management of different stages of animal (young, pregnant, lactating, dry etc)
5.1.4 Management of livestock and poultry breeding stocks
5.1.5 Hatchery management- factors influencing hatching results
5.1.6 Management of chicks, growers and layers including broilers
5.1.7 Hygienic milk production
5.2 Animal Health
5.2.1 Sanitation and prophylactic measures
5.2.2 External and internal parasites - their control measures
5.2.3 Symptoms, prevention and control measures of common livestock and poultry diseases - scour, mastitis, H.S., FMD, Calf pneumonia, bloat, PPR, black quarter, enterotoxaemia, foot rot, pox, swine fever, Ranikhet, Gumboro, Mareeks, CRD, etc.
5.2.4 Zoonotic diseases and their importance to public health

12. Dairy **(10 marks)**

6.1 Milk secretion phenomenon
6.2 Composition of milk of different livestock species
6.3 Factor affecting the composition of milk and milk quality
6.4 Nutritive value of milk with respect to different milk constituents
6.5 Physical and chemical properties of milk
6.6 Pasteurization and homogenization of milk
6.7 Legal standard of different dairy product in Nepal

13. Prime Minister Agriculture Modernization Project (PMAMP) **(5 marks)**

13.1 Project document
13.2 Vision, goals and objectives
13.3 Implementation status

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ग) मत्स्य विकास अधिकृत पदको लागि पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ:-

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क:-१००

द्वितीय चरण:- अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्क:-२०

परिक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क:-१००

विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या* अङ्क	समय
General Technical Subject	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	वहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	१०० प्रश्न * १ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्क:-२०

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	२०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्य:

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।

२. वस्तुगत वहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

३. वहुवैकल्पिक प्रश्नहरु हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।

४. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/ विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

५. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

General Technical Subject (100 Marks)

1. Aquaculture **(35 marks)**

1.1 History of fish culture in Nepal
1.2 Present status and prospect of aquaculture in Nepal
1.3 Principle of aquaculture
1.4 Definition of fisheries and aquaculture
1.5 Fish farm design and construction
  1.5.1 Planning
  1.5.2 Site selection
  1.5.3 Soil texture and quality
  1.5.4 Topography and layout of fish pond
  1.5.5 Pond construction
  1.5.6 Water budgeting & sources of water
1.6 Species selection for pond fish culture
1.7 Cultivated indigenous & exotic fish species in Nepal
1.8 Aquatic ecology in relation to fish production
1.9 Hatchery management techniques
  1.9.1 Brood fish management
  1.9.2 Fish breeding (natural & induced)
  1.9.3 Nursing and rearing of hatchling, fry, fingerlings (fish) seed
  1.9.4 Transportation of hatchling, fry, fingerlings (fish) seed
  1.9.5 Feed and fertilizer
  1.9.6 Improvement by selection
  1.9.7 Hybridization

2. Introduction to Ichthyology **(15 marks)**

2.1 Definition of fish, economic importance of fish
2.2 Taxonomy, economically important fishes of Nepal: General characters and classification of class Pisces
2.3 Morphology of fish: external features, shape and shape and size, structure and functions of different organs
2.4 Anatomy of fish: Study of location and functions of different organs
2.5 Different organ systems: structure and functions
  2.5.1 Digestive system-structure and functions of alimentary canal
  2.5.2 Respiratory system- structure and function of gills
  2.5.3 Reproductive system- structure and functions of gonads
2.6 Endocrine system related to reproduction

3. Water quality management in pond culture **(10 marks)**

3.1 Relationship between water quality parameter and fish production
3.2 Planktons
3.3 Aquatic weeds and its control
3.4 Water quality management

4. Nutrition **(10 marks)**

4.1 Feed formulation
4.2 Feed preparation and nutrition value
  4.2.1 Major nutrients

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

4.2.2 Vitamin
4.2.3 Essential minerals and amino acids

5. **Fish health management** **(10 marks)**
   - 5.1 Common fish disease - causes, symptoms & species affected
   - 5.2 Types of general fish diseases - infections & non-infections
   - 5.3 Different methods of treatment: prevention, prophylaxis and treatment: sanitation of aquaculture equipments, quarantine and restriction of movements, curative measure: dip bath, flush, pond treatment

6. **Post-harvest technology** **(5 marks)**
   - 6.1 Nutritional significance of fish production
   - 6.2 Quality control
   - 6.3 Methods of preservation and processing
     - 6.3.1 Fish drying
     - 6.3.2 Fish smoking
     - 6.3.3 Curing
     - 6.3.4 Fish chilling & refrigeration
     - 6.3.5 Transportation

7. **Capture Fisheries** **(10 marks)**
   - 7.1 Limnological studies
   - 7.2 Stock enhancement biodiversity conversation and management
   - 7.3 Freshwater ecology and consequences
   - 7.4 The effects of water resource development & human activities eg. Hydraulic works/illegal fishing, etc) on aquatic ecosystems & mitigation measures for the sustainable utilization of natural water bodies in Nepal

8. **Prime Minister Agriculture Modernization Project (PMAMP)** **(5 marks)**
   - 8.1 Project document
   - 8.2 Vision, goals and objectives
   - 8.3 Implementation status

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(घ) नायव प्राविधिक सहायक पदको लागि पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ:-

प्रथम चरण:-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क:-१००
द्वितीय चरण:-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क:-२०

परिक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क:-१००

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या* अङ्क	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Objective MCQs)	५० प्रश्न * २ अङ्क	४५ मिनेट

द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्क:-२०

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	२०		मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।

२. लिखित परीक्षाको यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	१	२	३	४	५	६	७
प्रश्न संख्या	८	७	७	७	७	७	७

३. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

४. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

५. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

सेवा सम्बन्धी (100 Marks)

१. कृषि सम्बन्धी

१.१ नेपालको संविधानमा कृषि तथा खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था

१.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा निजामती सेवा नियमावली, २०५० मा कर्मचारीको आचरण, विदा र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था

१.३ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१

१.४ चालु योजनामा कृषि क्षेत्रको प्राथमिकता, लक्ष्य, उद्देश्य, कार्यक्रम एवं कार्यान्वयन रणनीति

१.५ कृषि विकास रणनीति २०१५-२०३५ र यसका प्रमुख विशेषताहरु

१.६ वर्तमान कृषि विभागको संरचना र उपलब्धी

१.७ कृषि विकास कार्यक्रम तर्जुमाका आधार र एकीकृत प्रसार सेवा कार्यक्रम

१.८ कृषि उत्पादन सामग्रीहरु (बीउ बिजन, मल, सिंचाई, कृषि औजार, रासायनिक र जैविक बिषादि, सुक्ष्म खाद्य तत्व तथा हर्मोन) को व्यवस्था र प्रयोग

१.९ उत्पादित कृषि वस्तुहरुको बजार व्यवस्था, उत्पादन लागत र बिक्रि मूल्य निर्धारण

१.१० कृषि विकासमा सरकारी, सहकारी, निजी क्षेत्र तथा महिला एवं युवाहरुको भूमिका

१.११ नेपालको अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको योगदान र प्रमुख समस्याहरु

१.१२ कृषि वस्तुहरुको उत्पादनोपरान्त (Post-harvest) हुने क्षति र क्षति कम गर्ने उपायहरु

१.१३ प्राङ्गारिक कृषि उत्पादनका सिद्धान्तहरु

१.१४ कृषि तथ्याङ्क, अनुगमन एवं मूल्यांकनको महत्व

१.१५ कृषि क्षेत्रमा बाली बीमा सम्बन्धी व्यवस्था

१.१६ कृषि आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र औद्यौगीकरण बारे जानकारी

१.१७ प्राकृतिक प्रकोप (बाढी, पहिरो, असिना, तुषारो, खडेरी), जलवायु परिवर्तन (तापक्रम र वर्षा) को असर तथा अनुकुलन र न्यूनीकरणका उपायहरु

१.१८ दिगो कृषि विकासका सिद्धान्तहरु

१.१९ संघीयतामा कृषि क्षेत्र एवं कृषि विकास कार्यक्रममा स्थानीय तहहरुको भूमिका

२.बागवानी

२.१ बागबानी (हर्टिकल्चर) को परिभाषा र यसका शाखाहरु

२.२ नेपालमा बागवानी विकासको आवश्यकता र सम्भावना

२.३ फलफूल र तरकारी बालीहरुको वर्गीकरण

२.४ नेपालको जलवायु क्षेत्र (Climatic Zones) र बिभिन्न क्षेत्रमा गरिने फलफूल खेती

२.५ करेसाबारी (Kitchen garden) को महत्त्व र स्थापना

२.६ बगैंचा स्थापना: जग्गाको तयारी, बगैंचाको रेखाङ्कन, खाडल खन्ने, बोट लगाउने दूरी र तरीका, बार बन्देज तथा वायु अवरोधक बिरुवाहरु

२.७ तरकारी बालीको उत्पादन:

२.७.१ आलु (potato)

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

२.७.२ काउली समूह (Cole crops)

२.७.३ फल समूह (Fruit Vegetables)

२.७.४ जरे वाली समूह (Root Crops)

२.७.५ गानो वाली समूह (Bulb crops)

२.७.६ फर्सी समुह (Cucurbits)

२.७.७ सागपात समूह(Leafy Vegetables)

२.७.८ कोशे बाली समूह (Leguminous Vegetables)

२.८ फलफूल बोटको प्रसारण

२.८.१ बीउबाट प्रसारण (Sexual Propagation)

२.८.२ वानस्पतिक प्रसारण (Vegetative Propagation)

२.९ फलफूल, औद्योगिक बाली तथा तरकारीको नर्सरी स्थापना र व्यवस्थापन

२.१० बगैंचाको प्रबन्ध: माटोको प्रबन्ध, प्राङ्गारिक तथा रासायनिक मलको प्रयोग विधिहरु, सिंचाइ र निकास, अन्तरबाली, मल्चिङ्ग (छापो)

२.११ फलफूल बोटको तालीम र काँटछाँट (Training and pruning) को महत्व र तरिकाहरु

२.१२ फलफूल खेती प्रविधि: आँप,सुन्तला जात (Citrus), किवी, स्याउ, ओखर, नास्पाती, भूईंकटहर, अम्बा, मेवा, केरा र अंगुर

२.१३ बेमौसमी तरकारी उत्पादन

२.१४ तरकारी बीउ उत्पादन प्रविधि: काउली, मुला, गोलभेडा, केराउ, फर्सी

२.१५ बीउ आलु उत्पादन प्रविधि

२.१६ बागवानीजन्य बालीहरुको उत्पादनोपरान्त क्षति नियन्त्रण

२.१७ फलफुल, तरकारी, आलु तथा मसला बालीका प्रमुख जातहरु

२.१८ नेपालमा चिया, कफि, अलैची, अदुवा र बेसार खेती

२.१९ नेपालमा बागवानीजन्य उत्पादित बस्तुहरुको बजार व्यवस्था

२.२० सुन्तलामा ह्रास (Citrus decline) तथा समाधानका उपाय

२.२१ तरकारी बालीमा वर्णशंकर जातहरुको प्रयोग

३.कृषि प्रसार

३.१ कृषि प्रसार- परिचय, अवधारणा, सिद्धान्त, महत्व र विशेषताहरु

३.२ कृषि प्रसार कार्यकर्ता र निजमा हुनुपर्ने गुणहरु

३.३ नेपालमा सञ्चालन भएका विभान्न कृषि प्रसार पद्धतिहरु

३.४ नेपालमा सञ्चालित विभिन्न कृषि प्रसार तरिकाहरु र तिनीहरुको सञ्चान विधि

३.५ अगुवा कृषक तथा कृषक समूहको परिचय, महत्व एव कृषि प्रसारमा अगुवा कृषकको भूमिका

३.६ कृषक समूह गठन प्रकृया एवं प्रभावकारी परिचालन, कृषक समूह मार्फत कृषि प्रसार कार्य सञ्चालन

३.७ कृषि प्रसारमा स्थानीय नेतृत्वको भूमिका

२.२२ Innovation, diffusion and adopters' categories

३.८ कृषि सञ्चार र प्रविधि प्रसारणमा श्रव्यदृश्य सामग्री, मोबाइल एप्लिकेशन र किसान कल सेन्टर

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

३.९ कृषि तालिम र यसको महत्व तथा कृषक तालिममा आवश्यकता पहिचान

३.१० प्रभावकारी तालिम सञ्चालनका आधारहरु

४. बाली विज्ञान

४.१ बाली विज्ञानको परिभाषा र नेपालमा बाली विकासको महत्व

४.२ नेपालमा लगाइने खाद्यान्न, दलहन, तेलहन तथा औद्यौगिक बालीहरुको वैज्ञानिक वर्गीकारण नामाकण

४.३ नेपालको विभिन्न आवहवाका लागि विगत पाँच वर्षमा सिफारीस गरिएका धान, मकै, गहुँ, ऊखु, जुट, मसुरो र तोरी बालीका जात र तिनीहरुको पाक्ने अवधि, सरदर उत्पादन क्षमता, सिफारीस क्षेत्र र मुख्य विशेषताहरु

४.४ बीउको परिभाषा, प्रमाणीकरण र यथार्थ संकेतपत्र पद्धति अनुसार बीउको पुस्ताहरुको नाम एवं पुस्ता जनाउने ट्यागको रङ्ग

४.५ गुणस्तरीय बीउ उत्पादन र उत्पादनोपरान्त गुणस्तर कायम राख्न अपनाउनु पर्ने विधिहरु

४.६ धान, मकै, गहुँ, उँखु, जुट, मुसुरो र तोरी बालीहरुको उन्नत खेती प्रविधि

४.७ नेपालको विभिन्न क्षेत्रमा प्रचलित बालीचक्र तिनको महत्व उदाहारण र संकेत चिन्ह

५. बाली संरक्षण

५.१ नेपालका प्रमुख खाद्यान्न, नगदे, तरकारी एवं फलफूल बालीका प्रमुख रोग, किरा, मुसा एवं झारपातको नाम, पहिचान, नोक्सानी, लक्षण एवं रोकथाम प्रविधि

५.२ एकीकृत शत्रुजीव व्यस्थापन (Integrated Pest Management) परिचय, सिद्धान्त र महत्व, कृषक पाठशाला तरीका र भूमिका

५.३ कृषि विकासमा उत्पादनोपरान्तको रोगकिरा व्यवस्थापनको महत्व र यस क्षेत्रमा उपलब्ध प्रविधिहरु

५.४ बाली संरक्षण प्रयोगशाला निदान सेवाका लागि प्रयोग हुने सामान्य विधिहरु

५.५ रोग, किरा एवं झारपात तथा यिनको प्राकृतिक शत्रुहरु (मित्रजीव) जानकारी र उपयोगिता

५.६ मौरी पालन, रेशम किरा पालन तथा किम्बु खेतीको उन्नत प्रविधि

५.७ नेपालमा खेती गरिएका च्याउका प्रजाती र कन्ये तथा गोब्रे च्याउ खेती प्रविधि

५.८ रोग किरा व्यवस्थापनमा Plant quarantine को भूमिका

५.९ जिवनाशक विषादी ऐन, २०४८ र जीवनाशक विषादी नियमावली, २०५० का विशेषताहरु

५.१० विरुवा संरक्षण ऐन, २०६४ र बिरुवा नियमावली, २०६४ का विशेषताहरु

५.११ नेपालमा प्रतिबन्ध गरिएका विषादीहरु, विषादीको सुरक्षित प्रयोग र विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण

५.१२ जैविक, वानस्पति तथा रासायनिक विधिबाट बाली संरक्षण

६.कृषि अर्थशास्त्र

६.१ कृषि अर्थशास्त्रको परिचय र कृषि विकासमा यसको महत्व

६.२ माग तथा आपूर्तिको परिचय र नियम

६.३ बजारमुखी कृषि उत्पादन योजनाको अवधारणा

६.४ कृषि विकासमा बजारको महत्व

६.५ फार्मगेट, थोक तथा खुद्रा मुल्यको अवधारणा

६.६ समुह बजार, हाटबजार, सहकारी बजारको परिचय, वर्तमान स्थिति र कृषि विकासमा यसको महत्व

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

६.७ खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको अवधारणा

६.८ उत्पादन लागतको परिचय र तुलनात्मक लाभका बालीहरुको पहिचानमा यसको भूमिका

६.९ प्राथमिक तथ्यांक (Primary data) र सहायक तथ्यांक (Secondary data) को परिचय तथा श्रोतहरु एवं तथ्याङ्क संकलन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु

६.१० कप कटिङ्ग र यसको महत्व

६.११ कृषि उद्यम (Agri-business) को परिचय र नेपालमा यसका सम्भावनाहरु

६.१२ नेपालमा वस्तुगत कृषि उपजहरुको बजार प्रणाली बारे जानकारी

६.१३ कृषिवस्तुमा मूल्य श्रृखला विकासको परिचय तथा महत्व

७.मोटो व्वस्थापन

७.१ माटोको परिभाषा, माटो निर्माणको प्रक्रिया र नेपालको माटोबारे संक्षिप्त जानकारी

७.२ माटोका गुणहरु

७.२.१ भौतिक गुण- माटोको बनोट, बुनोट, घनत्व, रङ्ग, माटोका पानी धारण गर्ने क्षमता

७.२.२ रसायनिक गुण- माटोको प्रतिक्रिया (पि.एच), प्रागारिक पदार्थ र यसको महत्व, कार्बन, नाईट्रोजन अनुपात

७.२.३ जैविक गुण- राईजोबियम र एजोटोब्याक्टर

७.२.४ अम्लीय र क्षारीय माटोको सुधार किन र कसरी

७.३ बिरुवालाई आवश्यक निम्न खाद्यतत्वहरुको काम र यिनको कमी हुँदा देखिने लक्षण र रोकथामका उपायहरु

७.३.१ मुख्यतत्वहरु- नाईटोजन, फस्फोरस र पोटास

७.३.२ सहायक तत्वहरु- क्याल्सियम, म्याग्नेसियम र गन्धक

७.३.३ सूक्ष्मतत्वहरु- फलाम, तामा, जस्ता, म्याग्नेज, मोलिवडेनम, सुहाग (बोरोन) र क्लोरिन

७.४ मल र मलखाद

७.४.१ प्रांगारिक मलहरु (कम्पोस्ट मल, गोटमल, भर्मिकम्पोस्ट, सूक्ष्म जैविक मल, कुखुराको मल, हरियो मल, बायोग्याँस लेदोको मल)

७.४.२ रसायनिक मलहरु (नाइट्रोजनयुक्त, फस्फोरसयुक्त, मश्रित र यौगिक, सहायक खाद्यतत्वयुक्त,)

७.४.३ मलको मात्रा निकाल्ने तरिका

७.४.४ मलको प्रकृति, प्रयोग समय र प्रयोग गर्ने तरिकाहरु

७.५ माटो जाँच सेवा:

७.५.१ माटोको नमुना लिने तरिका: किन, कहिले र कसरी

७.५.२ माटो जाँचको लागि माटोको तयारी

७.५.३ Kit box बाट नाईट्रोजन, फस्फोरस, पोटास तथा पि.एच. पत्ता लगाउने तरिका

७.६ माटो शिविर र यसको महत्व, घुम्ती माटो परीक्षण प्रयोगशालाबाट माटो जाँच

७.७ माटोको उर्वराशक्ति कायम राख्ने र बाली उत्पादनमा यसको व्यवस्थापन र महत्व

७.८ भु-क्षय (Soil erosion) र यसको कारण, प्रकार तथा व्यवस्थापन

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(ङ) नायव पशु सेवा प्राविधिक तथा नायव प्राविधिक सहायक (मत्स्य) पदको लागि

पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः-

प्रथम चरणः-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्कः-१००
द्वितीय चरणः-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्कः-२०

परिक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः-१००

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परिक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या* अङ्क	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Objective MCQs)	५० प्रश्न * २ अङ्क	४५ मिनेट

द्वितीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः-२०

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	२०		मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।

२. लिखित परीक्षाको यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	१	२	३	४
प्रश्न संख्या	१४	१२	१२	१२

३. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अंङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अंङ्क दिइने छैन र अंङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

४. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

५. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination)

<u>सेवा सम्बन्धी (100 Marks)</u>

१. कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धी

१.१ नेपालको संविधानमा कृषि तथा खाद्य सम्बन्धी व्यवस्था

१.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा नियमावाली, २०५० मा कर्मचारीको आचरण, बिदा र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था

१.३ पशु स्वाथ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा नियामावली, २०५६

१.४ जलचर संरक्षण ऐन, २०१७

१.५ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र नियमावली, २०४१

१.६ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य अनुसन्धानको संरचना तथा भूमिका

१.७ नेपालमा पशुपन्छी तथा मस्त्य पालनको संक्षिप्त इतिहास तथा वर्तमान अवस्था

१.८ चालु आवधिक योजनामा पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासको उद्देश्य, नीति तथा मत्स्य र पशुपन्छी क्षेत्रगत विकास कार्यक्रमको प्राथमिकता, लक्ष्य एंव कार्यान्वयन रणनीति

१.९ नेपालको अर्थतन्त्रमा पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासको महत्व

१.१० कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य विकास कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यक्रम तर्जुमा आधारहरु

१.११ पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रममा ऋण, बिमा, उत्पादन समाग्री, औजार तथा उपकरण, बजार तथा मूल्य व्यवस्था

१.१२ पशुपन्छी तथा मत्स्यको दिगो एवं व्यवसायिक उत्पादन

१.१३ कृषि विकास कृषि/पशु सेवा प्रसारको महत्व, सिमितता र प्रभावकारिता

१.१४ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य प्रसारका विभिन्न तरिकाहरु र तिनको तुलनात्मक फाइदा र सिमितता

१.१५ कृषि/पशुपन्छी/मत्स्य विकासमा समुह पद्धती प्रकृया र कार्यान्वयन तथा अगुवा कृषक छनौटको आधार, भूमिका र परिचालन

१.१६ नेपालको पशुपन्छी/मत्स्य विकासका कार्यक्रमका प्रमुख समस्याहरु

१.१७ कृषि विकासमा ग्रामिण पुर्वाधार सिँचाई, कृषि सडक आदिको महत्व

१.१८ चरण तथा प्रजनन सम्बन्धी नितिगत व्यवस्था

२. भेटेरीनरी

२.१ आन्तरिक परजीवी (Internal parasite): नाम्ले जुका (Liverfluke), गोलो जुका (Round Worn), फिते जुका (Tape Worm), कक्सिडियोसिस (Coccidiosis), रक्त परिजीवि (Blood protozoan diseases) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.२ बाह्य परजीवि (External parasite): किर्नो (Tick), जुम्रा (Lice), उपियाँ (Fleas) तथा लुतो (Mange) का प्रमुख लक्षण ,रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.३ प्रमुख ब्याक्टेरियल रोगहरु (Bacterial Diseases): भ्यागुते रोग (*Haemorrhagic Septicaemia*), पटके रोग (Anthrax), चरचरे रोग (Tuberculosis & John's Disease): काफ स्कोर र कोलिव्यासिलोसिस (Calf Scour & Colibacillosis), फाउल टाइफइड (Fowl typhoid), कुखुराको हैजा

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(Fowl cholera), पुल्लोरम (pullorum), खुर कुहिने रोग (Foot Rot), ब्रुसेलोसिस (Brucellosis) तथा माइकोप्लाज्मोसिस (Mycoplasmosis) का लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.४ प्रमुख भाइरल रोगहरु (viral Diseases) : गौंगोटी (Rinderpest), पी.पी.आर (PPR), एभीयन इन्फ्लुएन्जा (Avian Influenza), एभियन लिम्फोइड ल्युकोसिस (Avian lymphoid leucosis), खोरेत (Foot & Mouth Disease), रेबिज (Rabies), स्वाईन फिभर (Swine Fever), कुखुराको बिफर (Fowl Pox), गम्बोरो (Gumboro), रानीखेत (Ranikhet) तथा म्यारेक्स रोग (Mareks Disease) का लक्षण, निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.५ निम्न प्रजनन सम्वन्धी विकृति :कारण, लक्षण, उपचार तथा रोकथाम

२.५.१ साल नझर्ने (Retention of placenta)

२.५.२ तुहिने (Abortion)

२.५.३ डिस्टोकिया (Dystokia)

२.५.४ बाँझोपन

२.६ जुनोटीक रोगहरु (Zonotic disease): दुधबाट सर्ने रोगहरु र मासुबाट सर्ने रोगहरु

२.७ पशुपन्छीमा भिटामिन र खनिजको कमि बाट हुने रोगहरु

२.८ गाई भैंसीका मेटाबोलिक (Metabolic) रोगहरु: Milk fever, Ketosis र Downers cow syndrome

२.९ ढुसि तथा ढुसि जन्य पर्दाथबाट हुने रोगहरु

२.१० नमुना संकलन तथा संप्रेषण बिधि

२.११ आधारभुत प्रयोगशाला उपकरणहरु तथा निर्मलीकरणका तरिकाहरु

३. लाइभष्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेन्ट

३.१ गाई भैंसीका जातहरु,तिनिहरुको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरु

३.१.१ उन्नत जात: जर्सी, होलिस्टन फ्रिजियन, ब्राउन स्वीस, हरियाना

३.१.२ स्थानीय जात: अच्छामी, लुलु, खैला र चौरी

३.१.३ उन्नत जात: मुर्रा, निलि राभी भैंसी

३.१.४ स्थानीय जात: लिमे, पारकोटे र गड्डी

३.२ उन्नत तथा स्थानीय बाख्राका जातहरु, तिनिहरुको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरु

३.२.१ जमुनापारी, बोयर, बारबारी, सानन, च्याँग्रा, सिन्हाल, खरी (पहाडी), तराई बाख्रा

३.३ उन्नत तथा स्थानीय भेडाका जातहरु, तिनिहरुको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरु

३.३.१ उन्नत नश्ल: रामबुलेट, पोलवर्थ, बोर्डरलाइसेचटर, रोमनी, मेरिनो

३.३.२ स्थानीय नश्ल :भ्याङ्गलुङ्ग, बरुवाल, कागे, लामपुच्छ्रे

३.४ उन्नत तथा स्थानीय सुंगुरका जातहरु, तिनिहरुको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरु

३.४.१ उन्नत जात: ल्याण्डरेस,योर्कशायर, ह्याम्पशायर, ड्युरक

३.४.२ स्थानीय जात: च्वाँचे र हुर्राका शारीरीक तथा उत्पादन विशेपाताहरु

३.५ उन्नत जातका कुखुराहरु: न्यू हेम्पशायर,अष्ट्रालोर्प, व्हाईट लेगहर्न, गिरिराज तथा स्थानीय जातको कुखुरा साकिनीको शारिरिक तथा उत्पादन विशेषताहरु

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

३.६ खरायो: उन तथा मासुको लागि पालिएको खरायोका जातहरु र तिनिहरुको विशेषताहरु

३.७ पशु आनुवांशीक श्रोत संरक्षण, विकास तथा उपयोग

३.८ व्यवसायिक पन्छीपालन विधि- जात, खोर, दानापानी, खोप व्यवस्थापन

३.९ पशुपन्छीहरुको लागि छनौट तथा प्रजनन विधि

३.१० भाले खोजेको पोथीको लक्षण तथा प्रजनन गराउने उपयुक्त समय

३.११ कृत्रीम गर्भाधान विधि, पशु प्रजननको महत्व, कृत्रिम गर्भाधान कार्यमा उपयोग हुने उपकरणहरुको नाम तथा प्रयोग बिधि, Estrus Cycle, प्रजननसँग सम्बन्धित गाई भैंसीको शरीरबाट निस्कने हरमोन बारे साधारण जानकारी

३.१२ पौष्टिक तत्वहरुको वर्गीकरण: कार्बोहाइड्रेट, प्रोटिन, चिल्लो पदार्थ, भिटामिन र खनिज पदार्थ

३.१३ पशुपन्छीहरुको लागि सन्तुलित दाना तयार गर्ने विधि

३.१४ घाँसपात संरक्षण: घाँस सुकाउने विधि (Hay), सायलेज (silage) विधि र महत्व

३.१५ परालमा युरिया प्रयोग गर्ने विधि र उपयोगिता

३.१६ उन्नत चरन घाँस तथा घाँस खेती तरीका

३.१७ कोसे घाँस (Leguminous): स्टाइलो, बरसिम, कुड्जु, सेराट्रो, बोडी (Cowpea) ह्वाइट क्लोभर, रेडक्लोभर, क्रौटि, लुसर्न, डेस्मोडियम, केराउ, भेच

३.१८ घाँस:- नेपियर ,पारा, सेटारिया, किकियु, राइग्रास, कक्सफुट, जै

३.१९ डाले घाँस: इपिल इपिल, बडहर, कोइरालो, टाँकी, काभो, पाखुरी, किम्बु, दबदबे, पैयु, बकेना, निभारो, भिमसेनपाती, बैंस, भोटेपिपल, बाँस

३.२० प्रचलित तथा उन्नत व्यवस्था अनुसार पशुपन्छीको गोठ र खोर बनाउन ध्यान दिनुपर्ने आधारहरु (गाई, भैंसी, बाख्रा, भेडा, सुंगुर, कुखुरा, खरायो)

३.२१ विभिन्न पशुपन्छीको भाले, माउ तथा बच्चाको स्याहार सुसार तथा आहाराको व्यवस्था

३.२२ पशुपन्छीको गोठ, खोर, सफासुग्घर राख्ने र जैविक सुरक्षा (Bio-security) विधि

३.२३ दुग्ध प्रशोधन गर्ने विधि

३.२४ क्रिम, बटर, चिज, कुराैनी, घीउ, आइसक्रिम, दही बनाउने विधि

४. फिसरिज

४.१ माछाको परिभाषा, बाहिरी स्वरुप, विभिन्न अंग र ती अंगका कार्यहरु

४.२ नेपालमा पालिएका स्वदेशी र विदेशी माछाहरु र तिनका आहारविहार बारे साधारण ज्ञान

४.३ मत्स्य पालन पद्धती: पोखरी मत्स्य पालन (Pond Fish Culture), पिंजडामा मत्स्य पालन (Cage Fish culture) तथा रेसवेमा मत्स्य पालन (Raceway culture)

४.४ मत्स्य पालन तरिका (माछाको जातको आधारमा)

४.४.१ एक जातिय मत्स्य पालन (Monoculture)

४.४.२ बहुजातिय मत्स्य पालन (Polyculture)

४.५ मत्स्य पालनका तरिका (सघनताको आधारमा)

४.५.१ सामान्य मत्स्य पालन (Extensive culture)

४.५.२ अर्ध सघन मत्स्य पालन (Semi-intensive culture)

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

४.५.३ सघन मत्स्य पालन (Intensive culture)

४.६ एकीकृत मत्स्य पालन (Integrated Fish culture) तथा व्यवस्थापन

४.६.१ धानखेतमा मत्स्य पालन (Rice-Fish culture)

४.६.२ पशुपालन र मत्स्य पालन (Livestock and Fish culture)

४.६.३ फलफूल, तरकारी खेती रमत्स्य पालन (Horticulture and Fish culture)

४.७ गाउँघरमा रहेका पुरानो पोखरीहरुमा माछा पालन तथा व्यवस्थापन

४.८ माछा पालनको लागि पोखरीको निर्माण गर्न उपयुक्त स्थलको छनौटका आधारहरु

४.९ मत्स्य पालनको लागि उपयुक्त पानी तथा माटोको गुणस्तर बारे साधारण ज्ञान

४.१० मत्स्य पालनको लागि नयाँ पोखरी निर्माण गर्ने तरिका र ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु बारे साधारण ज्ञान

४.११ माउ माछा पोखरी व्यवस्थापन

४.१२ भाले र पोथी माउ पहिचान गर्ने तरिका तथा माउ माछाको व्यवस्थापन

४.१३ माछाको प्रजनन् विधि: प्राकृतिक, अर्ध-कृत्रिम तथा कृत्रिम प्रजननको तयारी तथा व्यवस्थापन तरिकाहरु

४.१४ मत्स्य विज उत्पादन (Fish seed production) भुसुना भुराको उत्पादन (Hatching production), सानो भुरा हुर्काउने तरिका (Fry rearing) र ठूलो भुरा हुर्काउने तरिका (Fingerling rearing)

४.१५ माछा भुरा ढुवानी गर्ने विधि

४.१५.१ ढुवानी गरिने माछा भुरामा हुनुपर्ने गुणहरु

४.१५.२ माछा भुरा ढुवानीको लागि कण्डिसनिङ्ग (Conditioning) र त्यसका फाईदाहरु

४.१५.३ भुरा ढुवानी गरिने पानीको गुणस्तर

४.१५.४ माछा भुरा प्याकेजिङ्ग गर्ने तरिका

४.१६ खाने माछा उत्पादन व्यवस्थापन:

४.१६.१ पोखरीको तयारी चुन, मलखादको प्रयोग बारे जानकारी

४.१६.२ माछा भुरा स्टकिङ्ग (Stocking) संख्या निर्धारण र विभिन्न जातका माछा भुराको स्टकिङ्ग अनुपात सम्बन्धी जानकारी

४.१७ माछा उत्पादनको लागि आवश्यक आहाराहरुको पौष्टिक तत्वबारे साधारण ज्ञान र त्यसको व्यवस्थापन

४.१८ माछाको वृद्धि जाँच (Growth check-up) तथा दैनिक हेरचाह

४.१९ माछाको प्रतिपक्षी जीवहरु (Predators), हानिकारक किराहरु एवं पानीमा उम्रने विभिन्न झारपातहरु (Aquatic weeds) र तिनीहरुको नियन्त्रण बारे ज्ञान

४.२० माछामा लाग्ने परजीवी जन्य रोगहरु, रोगका कारण, पहिचान र औषधोपचारका तरिकाहरु

४.२१ माछा उत्पादनको मूल्यांकन गर्ने तरिका र माछाको बजार व्यवस्थापनका तरिकाहरु

४.२२ माछा मार्ने तथा समात्ने मुख्य उपकरणहरु र तरिका

४.२३ मत्स्य विष तथा त्यसको प्रयोग गर्ने तरिका बारे ज्ञान

४.२४ प्राकृतिक जलाशयमा मत्स्य पालन:

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

४.२४.१ ताल तथा रिजरभ्वायरहरुमा मत्स्य पालन प्रविधि

४.२४.२ इन्क्लोजर (Enclosure) मा मत्स्य पालन

४.२५ माछा उत्पादनोपरान्त संरक्षण प्रविधिहरु (post-harvest technologies) बारे जानकारी

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची-६

(दफा ८क को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

खामको नमूना

"क"

प्रश्न संख्या:

अति गोप्य
अति जरुरी

श्री प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
खुमलटार, ललितपुर

प्रेषक:-
सङ्केत चिन्ह...........

"ख"

प्रश्न संख्या:

अति गोप्य
अति जरुरी

श्री प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
खुमलटार, ललितपुर

प्रेषक:-
सङ्केत चिन्ह...........

"ग"

प्रश्न संख्या:

अति गोप्य
अति जरुरी

श्री प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
खुमलटार, ललितपुर

प्रेषक:-
सङ्केत चिन्ह...........

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-७

(दफा ८ क को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

संकेत चिन्हः—

खुमलटार, ललितपुर

मितिः— २०७८/ /

विषयः— प्रश्नपत्र तयार गरी पठाउने।

श्री ... ... ज्यू,

यस परियोजनाबाट करार सेवामा नियुक्त गर्न लिईने .... (श्रेणी/तह ... ...सेवा ... ... समूह ... ... उप समूह ... ... पद) को प्रतियोगितात्मक खुला/समावेशी परीक्षाको ... ... विषयको ... ... पूर्णाङ्कको .... वटा वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Questions) तयार गर्न यहाँलाई अनुरोध गर्दछु। प्रश्नपत्र तयार गरी पठाउँदा याद राख्नु पर्ने कुराहरू

(१) बहुवैकल्पिक प्रश्नको प्रश्नात्मक अंश अर्थपूर्ण र स्पष्ट रूपमा जवाफ खोज्ने अर्थात् प्रश्नात्मक हुनु पर्नेछ।

(२) प्रश्नमा आवश्यक सम्पूर्ण जानकारीहरू हुनु पर्नेछ र जवाफ संक्षिप्त र स्पष्ट हुनु पर्नेछ। प्रश्नमा अनावश्यक कुराहरू हुनु हुँदैन।

(३) प्रश्नहरूको एकमात्र ठीक वा सबैभन्दा उपयुक्त जवाफ हुनु पर्नेछ। यसमा परीक्षार्थीलाई अनावश्यक रूपमा झुक्याउने किसिमको जवाफ हुनु हुँदैन।

(४) प्रश्न र यसका वैकल्पिक जवाफहरू बीच व्याकरणीय तादात्म्य हुनु पर्नेछ।

(५) सकभर नकारात्मक प्रश्न सोध्नु हुँदैन। क्षमता जाँच्नु परेमा मात्र नकारात्मक प्रश्न सोध्नु पर्दछ र नकारात्मक वाक्यांशलाई underline गर्नु पर्नेछ।

(६) प्रश्नका सम्पूर्ण विकल्प स्वीकारयोग्य हुनु पर्नेछ। एकदम नमिल्दो विकल्प राख्नु हुँदैन।

(७) प्रश्न र सही विकल्प बीचको शाब्दिक एकरूपताले जवाफलाई संकेत गर्नु हुँदैन।

(८) विकल्पको लम्बाईले सही जवाफबारे संकेत गर्नु हुँदैन।

(९) प्रश्नमा अनिश्चित विशेषण र क्रिया विशेषण जस्तै धेरैजसो, कुनै, केही, प्रायः कहिले काहीं जस्ता वाक्यांश प्रयोग गर्नु हुँदैन।

(१०) विकल्पहरू अङ्क अथवा समयकालको रूपमा भए यसलाई निश्चित क्रमानुसार राख्नु पर्नेछ।

(११) अति विशिष्ट तथा स्मरण शक्ति जाँच्ने प्रश्नहरू जस्तैः व्यक्ति वा स्थानको नाम, मिति जस्ता प्रश्नहरू मात्र सोध्नु हुँदैन।

(१२) सही जवाफहरू सामान्यतयाः सम्पूर्ण विकल्पहरूमा समान अनुपातमा वितरण गरिनु पर्नेछ।

(१३) बहु वैकल्पिक प्रश्न अन्तर्गत खाली ठाउँ भर्ने प्रश्न राख्दा मुख्य शब्द नै झिक्नु पर्नेछ र यसको एकमात्र सही जवाफ हुनु पर्नेछ।

(१४) बहु वैकल्पिक प्रश्न अन्तर्गत ठीक र बेठीक छुट्याउने प्रश्न बनाउँदा प्रयोग गरिने वाक्य पूर्णतया ठीक वा बेठीक हुनु पर्नेछ।

(१५) बहु वैकल्पिक प्रश्न अन्तर्गत जोडा मिलाउने प्रश्न बनाउँदा प्रश्नहरू समान क्षेत्रसँग सम्बन्धित हुनु पर्नेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

(१६) वस्तुगत प्रश्न (Multiple Choice) का विकल्पहरू बनाउँदा विकल्पहरू कुनै न कुनै रूपमा समान प्रकृतिका हुनु पर्नेछ।

(१७) वस्तुगत प्रश्न निर्माण गर्दा वैकल्पिक उत्तरहरू बीच कुनै न कुनै रूपमा तालमेल रहनु पर्नेछ। विकल्पहरू समान अनुपातमा वितरण गरिनु पर्दछ र सही उत्तर समेत उल्लेख गरी पठाउनु पर्नेछ।

(१८) छिट्टै पुरानो हुने वा सान्दर्भिकता नरहने किसिमका प्रश्नहरू सोध्नु हुँदैन।

(१९) सामान्यतया सहजस्तरका प्रश्न पच्चीस प्रतिशत, मध्यम स्तरका पचास प्रतिशत र उच्च स्तरका पच्चीस प्रतिशत हुने गरी प्रश्न समावेश गर्नु पर्नेछ।

(२०) तयार गर्नु भएको प्रश्न यसैसाथ प्रेषित "ख" लेखिएको खाममा सिलबन्दी गरी सिलबन्दी खामलाई पुनः (क) लेखिएको खाममा बन्द गरी सो खामको बाहिरपट्टी प्रश्न संख्या उल्लेख गरी........ दिनभित्र पुग्ने गरी पठाउनु पर्नेछ। प्रश्न तयार गरी पठाउँदा "ग" लेखिएको खाममा पत्र छुट्टै सिल गरी पठाउनु पर्नेछ।

(२१) संलग्न पाठ्यक्रमबाट सोधिने प्रश्नहरू विश्वविद्यालयको एस.एल.सी./इण्टरमिडियट/स्नातक/अनर्स/स्नातकोत्तर सरहको हुनु पर्नेछ।

(२२) सोधिएका प्रश्नहरू सामान्यत .... घण्टा.......मिनेटभित्र उत्तर दिन सक्ने हुनु पर्दछ।

(२३) प्रश्न संलग्न पाठ्यक्रममा आधारित र विभाजित अङ्क अनुसार हुनु पर्नेछ, जसबाट परीक्षार्थीको प्रस्तुत विषयमा पुरा ज्ञान छ, छैन भन्ने जस्ता कुराको परीक्षण गर्न सकियोस्।

(२४) प्रश्नकर्ताले लेखापढी गर्नुपर्दा खाममा अति गोप्य, अति जरुरी जनाई प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना व्यवस्थापन एकाइको नाममा पठाउनु पर्नेछ। प्रेषकमा आफ्नो नाम नदिई संकेत चिन्ह मात्र उल्लेख गर्नु पर्नेछ। फोनबाट कुरा गर्दा पनि संकेत चिन्ह उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

(२५) सुम्पिएको कार्य स्वीकार गरिसकेपछि म्यादभित्र प्रश्न प्राप्त हुन नआई ढिलाई भएमा पाउने पारिश्रमिक कट्टा गर्न अथवा प्रश्नकर्ताको नाम सूचीबाट झिक्न सकिनेछ।

(२६) कार्य स्वीकार गर्न असमर्थ भएमा यस सम्बन्धी सबै कागजात तुरुन्त शिलबन्दी रुपमा फिर्ता गरी जानकारी दिनु अनिवार्य छ।

(२७) एउटा पानामा मात्र प्रश्न तयार गर्नु पर्नेछ। सो पानामा नपुगेमा मात्र अर्को पाना प्रयोग गर्न सकिनेछ।

(२८) प्रश्नको आखिरीमा संकेत चिन्ह मात्र लेख्नु पर्नेछ।

(२९) सिलबन्दी छाप लगाउँदा आफ्नो नामको छाप नलगाई अन्य नामको वा कुनै संकेतात्मक छाप लगाई सो छापमा उल्लिखित विवरण खाम बाहिर उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

....
डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-८

(दफा ८ क को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

प्रश्नपत्र प्रेषित गर्ने पत्र

(प्रश्नपत्र सफा र बुझिने गरी एकातिर मात्र लेख्नु पर्दछ।।

.... (.................श्रेणी/तह) पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा २०....... समूह।

विषयः–......................... पत्रः– ....

प्रेषित प्रश्नपत्र म आफैले लेखेको /टाइप गरेको हुँ। कसैलाई पनि देखाएको अथवा भनेको छैन। प्रश्नपत्रको प्रतिलिपि मैले राखेको छैन र यस सम्बन्धमा बनाएको टिप्पणी एवं खेस्रासमेत आगोमा जलाई नष्ट गरी सकेको छु। म यस विषयको प्रश्नकर्ता हुँ भनी कसैलाई भनेको पनि छैन, भविष्यमा भन्ने पनि छैन।

यस प्रश्नको सर्वाधिकार परियोजनालाई दिएको छु। सोधिएका प्रश्नहरु निर्धारित समयमा नै जवाफ दिन सकिने किसिमका छन् र परीक्षार्थीले सामान्य किसिमबाट उत्तर दिई दोहोर्‍याउन चाहेमा दोहोर्‍याउने समय पनि पाउन सक्ने कुरा विश्वास दिलाउँछु।

मितिः– ... ...

पुरा नाम र थरः–.................... प्रश्नकर्ताको दस्तखत

दर्जाः– .... (बहाल रहेको)

दर्जाः– ... ... (अवकाश हुँदाको)

ठेगानाः–

घरः– .... गा.वि.स./न.पा./उप/महा–नगरपालिका .... वडा नं. ..... मार्ग/घर नं......

कार्यालयः– ....

फोनः– .... (कार्यालय) .... (निवास) .... (मोबाइल)

डा. [illegible] प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-९

(दफा १४ को उपदफा (१) को खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

प्राप्ताङ्क तालिका (Marksheet)

वस्तुगत

विज्ञापन नं.:-

पद:-...................... समूह:-................उपसमूह:-..................

पूर्णाङ्क:-............विषय:-......................

क.सं.	कोड नं.	कि.नं.	मिलेको संख्या	नमिलेको संख्या	छोडेको संख्या	कुल प्राप्ताङ्क		कैफियत
						अङ्कमा	अक्षरमा	

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-१०

(दफा १४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

परिक्षण भै फिर्ता आएका उत्तरपुस्तिका र प्राप्ताङ्क तालिकामा दिईएको अङ्क रुजु गर्दा देखिएको कैफियत

संकेत नं.:- विषय:-

क.सं.	उत्तरपुस्तिका नम्बर	उत्तरपुस्तिकामा		प्राप्ताङ्क तालिकामा		कुल जम्मा	
		भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने

पेज नं. ....मा मिति २०७८// को निर्णयानुसार उतार गरिएको।

रुजु गर्नेको दस्तखत:-
मिति:-

डा. शैलेन्द्र प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-११

(दफा ९३ को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

<u>लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्दाको अवस्था</u>

लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्दा माग भएको रिक्त पद संख्यामा देहाय बमोजिमका संख्यामा उम्मेदवारहरुको नाम प्रकाशन गरिनेछः-

माग भएको रिक्त पद संख्या	अन्तरवार्ताको लागि छनौट गरिने संख्या
१ देखि ५ सम्म भएमा	३ देखि ७ सम्म
६ देखि १० सम्म भएमा	९ देखि १३ सम्म
११ देखि १५ सम्म भएमा	१५ देखि १९ सम्म
१६ देखि २० सम्म भएमा	२१ देखि २५ सम्म
२१ देखि २५ सम्म भएमा	२७ देखि ३१ सम्म
२६ भन्दा माथि जतिसुकै भएमा	१.५ गुणा

(१) लिखित परीक्षाको प्राप्ताङ्क समान भएका उम्मेदवार एक भन्दा धेरै भएमा त्यस्ता सबै उम्मेदवारको नाम लिखित परीक्षाको नतिजामा समावेश गर्नु पर्नेछ।

(२) नतिजा प्रकाशनमा कुनै समस्या आएमा परियोजनाले आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव

अनुसूची-१२

(दफा ९ड को खण्ड (थ) सँग सम्बन्धित)

योग्यताक्रम तथा डिकोडिङ फाराम

विज्ञापन नं.

सेवा: माग पद: उपस्थित संख्या:

समूह: थप गर्ने पद: उत्तीर्ण संख्या:

श्रेणी: जम्मा: अनुत्तीर्ण संख्या:

पद:

योग्यताक्रम नं.	दोस्रो कि.नं.	पहिलो कि.नं.	समान अङ्क	परीक्षाको किसिम	रोल नं.	नाम थर	बाबु आमाको नाम	बाजेको नाम

लिखित परीक्षा नतिजा तयार गर्ने शाखाबाट

तयार गर्ने:-......................रुजु गर्ने:......................

डिकोडिङ शाखा वा एकाइबाट

तयार गर्ने:-......................रुजु गर्ने:......................

डा. गोविन्द प्रसाद शर्मा
सचिव